NEVZUHUR

Sayı: 23
Eylül 2011

Edebiyat - Kültür - Sanat

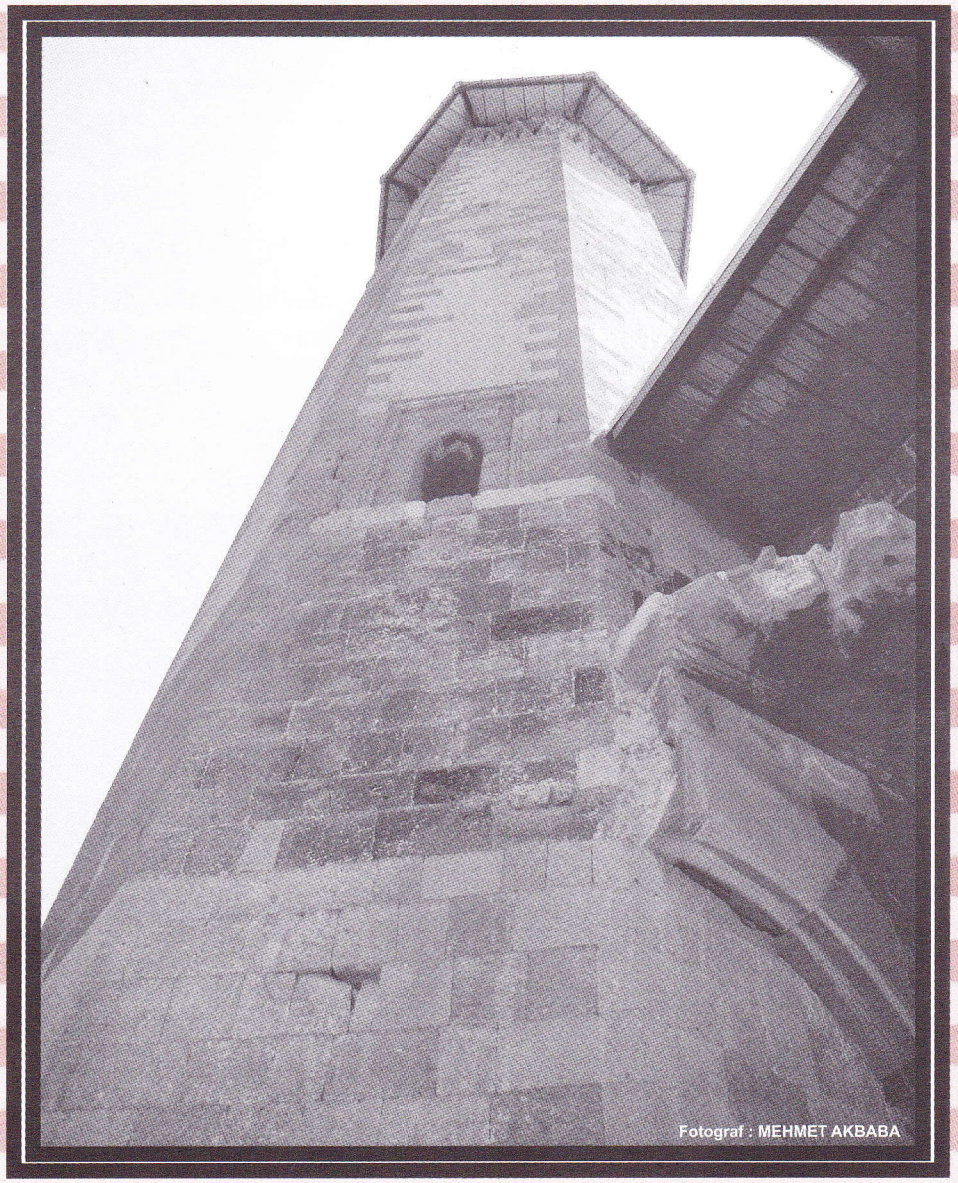

EBUL MENUCEHR CAMİİ
- ANİ ANTİK ŞEHRİ / KARS -

NEVZUHUR

Edebiyat - Kültür - Sanat

Sayı: 23 Eylül 2011

SAHİBİ :
MUSTAFA AKBABA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ :
ALİ DEMİREL

YAYIN KURULU :
BEKİR KARA
HASAN TÜLKAY
MEHMET ERÇİN

ADRES :
Atatürk Cd. 1306 Sk.
Akbaba Apt. No.: 1/2 ANTALYA

TLF.: 0 (242) 241 80 62 - 63

BELGEGEÇER : 0 (242) 241 41 74

e-posta: alidemirel47@hotmail.com

ISSN : 1308 - 1403

BASIM YERİ :
TUNAHAN OFSET MATBAACILIK
Tel : 0 (242) 248 90 88
e-mail: tunahanofset@hotmail.com
Sinan Mh. Atatürk Cd.1254 Sk.
Rıfat Türkcan Psj. No.:14 / 7 ANTALYA

YAYIN TÜRÜ:
Yerel - Süreli
İki ayda bir yayımlanır.

NEVZUHUR'da yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir.

NEVZUHUR'da yayınlanan eserlere telif hakkı ödenmez.

NEVZUHUR
Bir kültür hizmeti olup, para ile satılmaz.

NEVZUHUR'da
Yayınlanan bütün yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Gönderilen yazıların yayınlanması, Yayın Kurulu'nun kararına bağlıdır. Yazılar yayınlanmasa da iade edilmez.

BU SAYIDA

İLK GÖRÜŞTE DENİZ, AKÇA DENİZ
DOÇ. DR.MUSTAFA ORAL

●

NİYAZ
ABDULLAH SATOĞLU

●

"ÖLÜRSE TEN ÖLÜR CANLAR ÖLESİ DEĞİL "
MUSTAFA AKBABA

●

ANMA GÜNLERİ ŞENLİKLER FESTİVALLER
ALİ DEMİREL

●

DAMLA DERİNİNDEN HABER TAŞIRDI
ANDAÇ

●

DERGİLER DERYÂSINDAN - 13
TÜRKİYE İLE ATAYURTLARI ARASINDA KÜLTÜR KÖPRÜLERİ: KARDEŞ DERGİLER
2. BÖLÜM
OĞUZ ÇETİNOĞLU - MEHMET ŞADİ POLAT

●

OKUYUCU İLE SOHBET

Değerli NEVZUHUR dostları;

Günlerin kısalmaya, ağaçların hüzzam bestelerini söylemeye başladığı eylül ayında, 23. sayımızla karşınızdayız. Bir tatil mevsimi daha geride kalıp, yaşanılanlar hatıra arşivine kaldırıldı.

Bu sayımız Doç. Dr. Mustafa ORAL'ın; ***İLK GÖRÜNÜŞTE DENİZ, AKCA DENİZ*** adını taşıyan yazısı ile başlıyor. Antalya'da yaşayıp da Akdeniz'in büyüsüne kapılmamak mümkün mü? Hocamızın, genelde deniz ama özelde Akdeniz olan yazısını büyük bir ilgiyle okuyacağınızı biliyoruz.

Abdullah SATOĞLU ağabeyimizin ***NİYAZ*** unvanlı şiiri de sizleri başka iklimlere taşıyacak.

Mustafa AKBABA; Temmuz ayı içerisinde yaptığı bir seyahatin ardından kaleme almış olduğu yazısıyla karşınızda.Ayrıca bu satırlar seyahate çıkan birinin gittiği yerlere nasıl bir anlayış ve ilgi ile bakması gerektiğini de gözler önüne seriyor.Yunus'un dizelerini konu başlığı yapan yazarımız; ***ÖLÜRSE TEN ÖLÜR / CANLAR ÖLESİ DEĞİL*** diyor. Acaba neden böyle bir tercih yapmış? Nereleri gezmiş nereleri görmüş? Okuyunca anlayacaksınız.

Ali DEMİREL'in yazı başlığı; ***ANMA GÜNLERİ, ŞENLİKLER, FESTİVALLER*** . Yazarımız; günümüzde pek çok vesile ile düzenlenen böylesi günlerin, gerçek anlamlarının çoğu kez, düzenleyiciler tarafından bile pek iyi bilinmediğini vurgulayarak iki de örnek veriyor. Okuduğunuzda, örnek verilen anma ve festivalden siz ne anlıyordunuz? Bir düşünün...

ANDAÇ; her zamanki gibi orijinal konusuyla okuyucusunun karşısına çıkıyor. ***DAMLA DERİNİNDEN HABER TAŞIRDI*** adını koyduğu yazısında, piposundan yükselen dumanla birlikte nerelere kadar uzanmış, okuyup görelim.

DERGİLER DERYÂSINDAN üst başlığıyla sürdürdüğümüz yazı serimizde, KARDEŞ DERGİLER'den; ***YENİ BATI TRAKYA, DOĞU TÜRKİSTAN'IN SESİ, BAHÇESARAY DERGİSİ, GÖKBAYRAK DERGİSİ*** tanıtılıyor. Oğuz ÇETİNOĞLU ve Mehmet Şadi POLAT'ın birlikte kaleme aldıkları bu yazı serimizi, meraklılarının merakla beklediklerini biliyoruz.

Kasım 2011 Sayımızda buluşmak ümidiyle hoşça kalın.

NEVZUHUR

İLK GÖRÜŞTE DENİZ, AKÇA DENİZ

DOÇ.DR. MUSTAFA ORAL*

Yalnızca dünyanın değil, tarihin de merkezi ve oldukça enteresan sayılan kadim Akdeniz'e şanını veren doğusudur, insanlığın beşiği Doğu Akdeniz'dir. Koyu, çivit mavisi suları ile düşünen ve hisseden insanları büyüleyici, olağanüstü manzaralar sunar. Belki de bu nedenle İzmirli Homeros'un *şarap renkli deniz* dediği Akdeniz, Halikarnas Balıkçısı için insan-oğluna sunulan *mavi kupa*dır, bir kadehtir.

Olympos'ta oturan oniki tanrıdan biri olan ve önemi başkandan sonra gelen Zeus'un kardeşi Poseidon, Deniz (Akdeniz) ile Dost Deniz'in (Karadeniz) efendisi sayılır. Yeraltındaki ırmaklar da onundur. İnsanlara ilk atı veren de odur. Altın arabasına binip de denizin üstünde dolaşmaya başladığı zaman bir dinginlik, bir sessizlik yayılırmış ortalığa. Atlar kadar boğayla da ilgilenen, günlerini Olympos'ta geçiren bu kıdemli tanrının deniz dibinde büyük bir sarayı vardır. Denizcilerin, balıkçıların, avcıların pîri ise Dionysos ile Afrodit'in oğlu Lapseki hâkimi *Priapos*'tur.

Mavilerin en güzeline, en güzel tonlarına, firuze mavisine, çivit mavisine, velhasıl masmavi sularına rağmen neden *Akdeniz* deniyor? Denizin kıyıda toprakla buluşup çarpıştığında ortaya çıkardığı şarap köpüğü gibi coşkun dalgalar verir adını. Bu dalgalar ise eril denizle buluşması ile darmadağınık olan dişil toprağın saçlarıdır.

Yüreği hep Akdeniz uygarlığı ve yurdu İonya ile çarpan Homeros'tan itibaren Anadolu ozanları akça pakça bir kıza benzetir bizim kadim denizi. Dedem Korkut'un Karadeniz'e *Gökçe Deniz*, Karaca Oğlan'ın Akdeniz'e *Akça Deniz* demesi de bundan. Kim bilir başkaları neler diyor, ne sıfatlar yakıştırıyor Anadolu Akdeniz'ine. Onun kıyılarında gezinen kadim ozanlar denizle dağları birlikte görmüşler, Toroslar'dan bakmışlar, kıyısından türküler söylemişler. İçerisine dalmaya, dalıp da uzaklaşmaya cesaret edememişler. Bilinmezlerle, tehlikelerle doludur çünkü bizim kadim deniz.

Bütün masumiyetler gibi denizlerin masumiyeti de bozuldu ama ilham kaynağı da oldu ozanlara, yazarlara, gezginlere. Şiirin, öykünün, romanın, gezinin, tarihin, tatilin, kısası insanın mevzusu, düşünce ve hayatın konusu oldu; sevimli bir olgu, bir simge haline geldi. İlk görüşte deniz imgesi, insan hayatında ilk görüşte yaşanan aşkımsı, tutkulu bir düşünce, olağanüstü bir karşılaşma anı gibi, saygın edebiyat adamlarının yanı sıra sıradan insanların hayatında anlamlı anlar arasında.

Bir insanın hayatında sünnet olmak, nişan takmak, doğurmak, gerdeğe girmek olguları ayarında, denginde olmasa da hayatın anlamlı anıları arasında sayılan anlardan biri de ömrü hayatında ilk defa denizi görmektir. Bu anlarda kişinin hisleri önemlidir, bu karşılaşma anını usta bir ressam, romancı kadar betimleme, resmetme yeteneğinden yoksun olsa da, hiçbir zaman unutmaz, çünkü her yaşta anımsar bunu.

Orhan Veli Kanık, Bursa'dan İstanbul'a doğru giderken bir tepeyi aştıktan sonraki *Gemlik* körfezinin şahane manzarasını anlattığı, 1942'de yazıp *Garip*'in (1945) başına koyduğu *Gemlik'e doğru denizi göreceksin sakın şaşırma* şiiri bir şaheser. "*Yol Türküleri*" (1945) şiirinde de Zonguldak için *Dağların tepesinden birdenbire denizi göreceğiz* diyor.

Güncel bir örnek: Çıplaklı köyünün yanındaki Kırkgöz mevkiinde Toroslar'da konar-göçer hayatı yaşayan on kişilik Şencan ailesinden 14 yaşındaki Ümmü Şencan, Şubat 2010'da ilk kez eşsiz manzaralı Kepezüstü seyir terasından Adalya denizini görür, deniz kıyısındaki bir kafeteryada çay içer, abur cubur yer, dalgaları seyreder. *Kepez*'de meskûn binlerce insansa henüz denizi daha yakından görmemiş durumda.

Güncel ve geçmiş boyutuyla bakınca kırsal hayat süren insanın denizi görmesi kadar, niçin ve hangi koşullar altında, nereden baktığı ve nasıl gördüğü, manzara kadar önemlidir. Adalya için bakış noktası *Kepezüstü* olurken, Bodrum için *Yokuşbaşı* oluyor. Denizi ilk görüş izlenimine ilişkin birçok örnek vardır. Örneğin Fikret Adil,

Bodrum/Kereme denizini *Yokuşbaşı* denilen tarihî yerden bir beklenti içinde görüyor.

Adalya ise karanfil kokulu balkonları, beyaz badanalı evleri, evlerinin çatısında leylek yuvaları, morlu akasya sokakları, atnalı biçimli iskelesi ile bir Akdeniz kenti olarak gösterir kendini. Musul'dan hareketle Konya üzerinden bu rengârenk deniz kentine gelirken, Kepez'den Akdenizi görünce havaya bir el tabanca sıkan romantik ve melankolik adamın, A. Hamdi Tanpınar'ın aşağıdaki anlatımı oldukça çarpıcıdır:

Çocukluğumun belki en garip hâtırası, bu seyahatin sonucudur. Teşrinievvele (Ekim 1916) doğru Antalya'ya doğru gelirken, denizi ilk gördüğümüz yerde, ailece her zaman yaptığımız gibi, arabadan inmiştik. Ben sevincimi göstermek için havaya bir el rövelver sıktım. Annemin ölümünü bir türlü unutamıyan ve yıllarca bize yanında gülmeyi meneden babam, beni tokatladı. Hakkı da vardı. Ben gerçekten, bu yolculukta gördüklerimin, duyduklarımın hepsini, Akdeniz iklimini, denizi görmüştüm. Yeni bir hayat başlıyordu...

Tanpınar, yazının devamında sonradan bu yolculuk, yani *Akdeniz'e inmenin mânası* üzerinde çok düşündüğünü belirtiyor. Bana göre Tanpınar için Adalya önce bir Akdeniz kentidir ve Akdeniz, tarih ve toplum görüşünün temelidir. Tanpınar'a göre Türkler açısından Akdeniz *bir terbiye* demektir. Osmanlı tarihi açısından geniş Rumeli coğrafyası ile Akdeniz terbiyesini de içine alan *bir terkip* saydığı Osmanlı'yı *bizim Rönesansımız* sayıyor. Bunu Roma ve Osmanlı ile Hıristiyanlık ve Müslümanlık açısından bir *medeniyetler silsilesinin taazzuv ederek* (gelişerek) *değişen şartlar mecmuası* diye açıklıyor. Bunu daha ileri götürerek hocası Yahya Kemal'in şiir anlayışının köklerini araştırırken Moréas ile Maurras adındaki iki Fransız şairinin etrafında gelişen düşünce akımları ile Akdeniz şairlerinin estetik anlayışlarına dikkatimizi çekiyor. Kısacası, Tanpınar için Akdenizli olmak, bir bakıma Batılı olmak demektir.

Bu anlatının Tanpınar'ın yakın arkadaşı Ahmet Kutsi Tecer'i de etkilediği anlaşılıyor. Bir grup arkadaşıyla birlikte bölgenin folklorik kültürünü derlemek için Adalya'da bulunan A. K. Tecer, Bedrettin Tuncel'e yazdığı 20 Eylül 1958 tarihli mektupta, iki gündür bulunduğu bu şehirde allak bullak olduğunu yazıyor, *Akdeniz işte, bütün haliyle Akdeniz* diyordu; doğanın güzelliği karşısındaki şaşkınlığını ise *her şey Akdeniz'in diliyle konuşuyor* diyerek anlatıyordu. Bu satırların Tanpınar gibi şehri ve denizi Toroslardan inip Kepez'den ilk görüş anının etkisinde olduğunu anlıyoruz.

Aynı yönden gelen Batılı gezginler de ilk görüşte Akdeniz'e tutulmuş görünür. İngiliz gezgini Charles Fellows, 2 Nisan 1838'de Toroslar'ın sırtından Döşeme boğazını geçip Kovanlık köyüne gelince gördüğü Pamfilya ovası, Toros dağları ile Akdeniz'den oluşan manzara karşısında âdeta büyülenir, şunları anlatır:

Dağların dibindeki ovaya varmadan yaklaşık yarım saat önce sarp kayaların arasından görünen bir manzara beni âdeta büyüledi; bir büyü eseri gibi görünen doğanın olağanüstü güzelliğidir. Yazın varsıl ve yeşil düzlüğü üstündeki kışın hâkim tahtı kayalık basamaklardan aşağıya doğru bakınca, bir yanda uzakta mavi bir deniz, diğer yanda Pamfilya koyunu kuşatan kolları, yani sıradağları uzanmış, yayılmış gibi gördüm. Bu muhteşem manzara bir rüya gibi geçti; yolumuzun üzerindeki devamlı dönemeçler ve ağaç ve bitki varlığının gittikçe artan zenginliği nedenleri ile önümdeki doğal manzarayı görüş açım hemen sınırlanıverdi.

Elinde harita, önünde kılavuz ilerleyen, handan hana durup dinlenen bir gezginin bir ülkenin ruhunu bütünüyle kavrayıp kucaklaması nasıl mümkün değilse, bir seyyahın hayatında ilk defa gördüğü bir ülkenin doğasını, kültürünü ilkinde kavraması da olamaz. Batılının dikkati eski eser kalıntıları üzerinde odaklı, doğanın büyüsü üzerine değil. Böyle olunca güzellik arayan gezgin bakışlar geçicidir, kısadır.

Halikarnas Balıkçısı, Pamfilya kıyılarının kokusunu ayırt edici özelliği sayıyor: *Kör ve sağır bir adamı Pamfilya'ya, hatta daha da batıda Likya'ya götürünüz; hemen birden, nerede olduğunu, havanın kokusundan anlar. Pamfilya havasında esen acı lâvanta, yaban nanesi ve kekiğin ısırıcı kokusundan, Pamfilya havasını soluduğunu anlar.* Çünkü bizim Balıkçı'ya göre buranın havası bildiğimiz, sıradan havalardan değildir. Saydığımız bitkilerden başka yasemin, hanımeli, mersin, portakal, limon, mandalina ve turunç çiçeklerinin soluğudur güzel havası. Denize dökülen çavlanlar bir insanın ciğerlerine temiz hava yüklemesi gibi buranın havasına oksijen yükler, renk verir.

İşte bizim firuze mavisi Akdeniz'e, ak rengini veren, denize kavuşmak için can atan deli dolu çavlanlar, dereler, türlü akıntılar olmalı. Bu kaynaşma ve devinim doğasının sönmeyen rengini canlı tuttuğu gibi Akça Deniz'i de genç ve dinç tutar. Akdeniz'i uzaktan dağların sarıp sarmaladığı bir manzara ile tam duymak olmuyor; biraz da denizin içinden duymak, kollarıyla Akça Deniz'i kuşatan Torosların bitki ve insanına dokunmak, derinden duyup hissetmek için. Bu olağanüstü, büyüleyici manzara içinse nisan, mayıs ayları ile şu üçüz gerek: Akdeniz, Pamfilya ile Toroslar.

Ben garip de gördüm Adalya denizini. Serin kaynak sularıyla bütün çevreyi besleyen Torosların kuzeyinden, Halikarnas Balıkçısı'nın *belki de dünyanın en varsıl efsane diyarı* dediği Pisidya'nın, Marsiyas'ın güneyinden Adalya'ya yola çıktığımda henüz yeşil Kestel'in karlıbaşı görünürdü. Ne Kilikyalı Oppianus'u okumuştum, ne Pamfilya kızının hikâyesini dinlemiştim, ne de Apollon'un büklüm büklüm saçlarını Kastalya'nın billur sularında yıkadığını. Vaktin birinde babamın dizinin dibinde Çubuklu boğazını aşıp pamuk rençberi olmaya gittiğimizi, pembe çiçekli bitkilerin ortasında kurulu tek katlı beton evlerin damlarında berrak mı berrak, masmavi gökyüzüne bakaraktan uyuduğumu, koca kızların çakır gözlü sevimli bir eğlencesi olduğumu hatırlarım da, denizden haberim bile olmadığına için için sevinirim. İşte ikinci gelişimde mi desem, gidişimde mi *Adalya* için sallanmıştım ta aşağıdaki Pamfilya ovasına. İncir mevsiminin bir kuşluk vaktinde Dutlubahçe sakini Mehmet ağamın komşusu Hayri'ye uyup da görebilmiştim *İskele* denen kocaman göleti. Etiler'in incir, muşmula, portakal bahçeli kokularıyla sallana sallana nereye gittiğimi bilmeden, yokuş aşağı gider gibi inmiştim. Adalya denen şehrin denizine, göllü bakışlarla, dağlı adımlarla ilerleyip iskelenin üstüne vardım. Manzarayı gördüm desem yalan olur, Kestel gölünde gezer gibi yüzdüm, uzaklara açılmayı aklımdan bile geçirmedim. Ne de olsa derin bir göldür Akça Deniz, benim gibi Toroslu birine.

Bu kadim Pamfilya denizinin büyülü ve değişken albenisini görmek için her yanından, her mesafeden bakmalı. Ama bu verimkâr denizin güzelliği baktığın yere ve bakma biçimine göre değişir. Her noktadan başka bir yüzünü görmek mümkün. Bu bakımdan kendini rengârenk tüllerin arkasına saklayarak siluetini belli belirsiz gösteren ve insanda adeta gizemli bir tecessüs uyandıran oynak bir Pers dilberine benziyor bizim Akça Deniz. Bu kadim denize bir atnalı gibi sokulan şehrin iskelesi davetkâr duruşuyla Olimpos'u da, Klimaks'ı da, Posedyon'u da yerinden oynatır; efsaneler anlatır ince bir sazın, narin bir sesin eşliğinde. Bu eski şehrin kıvrılıp yanına uzandığı denizi aynı anda mavinin bütün tonlarıyla kuşluk vaktinde görmek ve duymak ne mutluluk! Yakından Adrasan'dan, uzaktan Kepez'den, daha uzaktan Döşeme'den, hatta Kocain'den kuşluk vaktinde uzun uzadıya bakınca; ufukla birleşen, mavinin bütün renklerini gökkuşağı gibi kucaklayan tanrısal sevginin sükûnetini duydum. Bütün çiçeklerin bir arada açtığı, renklerin bir kompozisyon, seslerin bir orkestra oluşturduğu 2010 Nisan ayında İskele üstünden denize bakmak en güzeli. İşte Adalya denen yedi taçlı akça güzelin kendini gösterir gibi olduğu bir mevsim, bir bakış bu; güzeli arayan, renkleri çağıran mavinin mavisi çivitli bir bakış.

* Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü 07 058

Kampus / ANTALYA

NİYAZ

ABDULLAH SATOĞLU

Aydınlat imanla kalbimi Rabbim,
Dönmesin gündüzler bir dem leyâle.

Tâ elest bezminde, görmek için ben
Pervâne kesildim o nûr cemâle.

İlm-ü irfânı kıl bizlere mürşid
Yansın gönlümdeki nûrdan meşâle.

Vahdet deryasına daldır da beni
Durulsun gözdeki dinmez şelâle.

"Ahad" sırrındaki pinhânı bulup
Erdir beni Rabbim erdir kemâle.

Zikrinle meşgûlken görmem dünyayı
Üzülmem uğrarsa mülküm işgâle.

Sildir içimizden cümle şüpheyi
Fırsat verme abesle iştigâle.

Kesme Allah'ım bol ver nîmetini
Dilersen fışkırır taştan nevâle.

Yağsın gökten sağnak sağnak rahmetin
Gök kubbendir bize nûrdan piyâle.

Rahimsin, Kerimsin, Rabbimizsin sen
Sayısız keremin gelmez misâle.

Yanık toprak gibi aşkınla bağrım
Kandır Zemzem denen âb-ı zülâle.

Karınca misâli yollara düştüm
Güç verdin de Rabbim tende mecâle.

Firkat-ı aşkınla meczûba döndüm
Yoksa, düçâr eden nedir melâle?

Bülbül gibi nalân olsam ne çıkar
Haz verir cevrinle yükselen nâle.

Irmaklar misâli çağlar bu gönlüm
Ne zaman Cemâl'in gelse hayâle.

Âsi kılma, ayırma doğruluktan
Haramdan çevir, yönlendir helâle.

Koru cümlemizi sen kul hakkından
Tahammül kalmadı artık vebâle.

Şefkat ve muhabbet kalmadı bizde
Düştük o yüzden bu perişan hâle.

Kabına sağmazken, hep sus-pus olduk
Ruhlarda ihtiyaç var ihtilâle!

Dalgalansın yıldız yıldız sancağım
Gölge düşmesin o şanlı hilâle.

Ezanını dünyalara yeniden
Dinletsin diye, eş gönder Bilâl'e.

Yâdetmem geçmişi, "Dem bu demdir dem..."
Gam çektirme yeter ki istikbâle.

Felâket ehline gülmedim aslâ
Düşmedim şeytana uyup ıdlâle.

Hây-u huyla geçmiş koca bir ömür
Şöyle bir nazar kıldım da ahvâle.

Düşürme cihanda elden ayaktan
Muhtaç eyleme sen yâd-ü iyâle.

Bir gayyaya düştüm şu nefs elinden
Kucaklar rahmetin ki hâle hâle.

Lütfuna muhtâcız bizler Allah'ım
Düşürme devleti, dini zevâle.

Her zerrede binbir hikmet bulunur
Mazhar olmuş "lâle", ism-i Celâl'e.

Huzurunda boyun eğmiş şevk ile
Ebcedle denk gelmiş hilâle, lâle.

Gelince kabrime ol Münker-Nekir
Mahzûn kuşlar gibi düşürme lâl'e.

Aydınlansın n'olur nûrunla kabrim
İnâyet et, mecâl bulam suâle.

Ana, baba, kardeş, evlâd-ü iyâl
Toplansın Cennet'te bütün sülâle.

Gölge kıl "Livâ-ül hamd" sancağını
Habibinle ermek için visâle...

"ÖLÜRSE TEN ÖLÜR CANLAR ÖLESİ DEĞİL"

MUSTAFA AKBABA

Uluslararası arenada sesimiz güçlü çıkmaya başlayınca, dostlarımız (!) da bizi ve bizden olanları daha sık hatırlamaya başladılar.

Bu cümleden olmak üzere; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), 400. doğum yıl dönümü olması münasebetiyle 2011 yılını "Evliya Çelebi Yılı" olarak listeye aldı. Ayrıca; Avrupa Konseyi de "Seyahatname" yazarı ünlü seyyahımızı 21. yy da insanlığa yön veren 20 kişi arasında gösterdi.

Aziz dostum ANDAÇ, yaptığım seyahatlerden dolayı bana; 'Günümüzün Evliya Çelebisi' gibi bir sıfat yakıştırmaya çalışır. Bu yılın Evliya Çelebi Yılı olarak ilân edilmesinden doğan çağrışımla, üzerime baskı kurup NEVZUHUR'un Eylül 2011 sayısı için hazırlamış olduğum yazımı geri çektirip, Temmuz ayı içerisinde yapmış olduğum seyahatimden bahseden bir yazıyı neşretmeme vesile oldu.

Bizim, uzak mesafeleri modern ve rahat vasıtalarla çok kısa zamanda kat etmemize karşılık Evliya Çelebi'mizin at sırtında yapmış olduğu zorlu ve uzun süren seyahatini hatırlayınca, kendisini tekrar tekrar rahmetle yâd etmek boynumuza borç oluyor.

Okuyucularımız arasında bulunan hassas gözler fark edeceklerdir; 'Madem bu bir seyahat yazısı, Yunus'umuzun dizelerinden oluşan konu başlığıyla ne alâkası var?' diye akıllarından bir sual geçireceklerdir. Bunun cevabını yazımızın sonunda yine kendileri

bulacaklar.

Gerçekleştirmiş olduğumuz bu seyahatin teferruatına girersek dergimizin bütün sayfalarının bana tahsis edilmesi gerekir ki böyle bir şey tabii mümkün olamaz. Ben burada geneli hakkında kısaca bilgi verdikten sonra Kars şehrimiz üzerinde biraz yoğunlaşmayı düşünüyorum.

***

16 Temmuz 2011 günü Antalya'dan Van'a uçtuk. Tur otobüsü bizi havaalanından aldı. Van Denizi (!) kıyısında öğle yemeği yenildikten sonra tekne ile Akdamar (Ahtamar) adasına gidildi. Tartışmalara konu olan ve yılda bir kere ibadete açılan kilisesi görüldü. Ada'da dikkatimi çeken, bol miktarda badem ağacı bulunmasıydı.

Van'daki ikinci günümüz güzel bir 'Van Kahvaltısı' ile başladı. Van'a yolu düşenlerin, kendine özgü bu kahvaltıdan nasiplerini almaları iyi olur diye düşünüyorum. Hoşap (Hoş ab) Kalesi, Çavuştepe Kalesi, Van Kalesi, Eski Van Şehri, Van Müzesi gün içerisinde gezip gördüğümüz yerler arasındaydı.

3. günün sabahı Van'dan ayrılıp gezimizin ikinci ayağı olan Kars'a doğru hareket ettik. Yolda Deli Çay üzerinde, yumurtalarını bırakmak için akışın ters istikametine doğru yol alan İnci Kefalleri'nin geçtiği şelâleyi gördük. Ancak su çok azalmış ve göç zamanı bitmiş olduğu için balıkların sıçrayışlarını izleyemedik. Sayılamayacak kadar çok olan ve ancak bir toplu iğne boyunda bulunan yeni yavrular ise şelale çevresinde büyüme çabası içindeydiler. Buradan da Muradiye Şelâlesine geçildi.

Her ne kadar tarihçilerimiz Çaldıran Meydan Muharebesi'nin yapıldığı yerin bu gün sınırlarımız dahilinde bulunan ilçemiz Çaldıran olmayıp Azerbaycan'da bir yer olduğunu söylüyor olsalar da güzergâhımız üzerinde bulunan Çaldıran'dan geçerken top gürlemelerini, at kişnemelerini, kılıç şakırtılarını duyar gibi olduk. Yavuz Sultan Selim Han'ın, müfrit Şîî Türkmen Ordusu karşısındaki başarısı, güçlü Safevî Ordusunu birkaç saatte yok edişi hatırlandı. Büyük ecdadımız Selim Han'a Fatiha'lar gönderildi.

Tendürek Dağı ve ondan çıkan lavların soğumasıyla oluşan tabiat harikası koyu renkli, sivri yapılı volkanik kayaları seyrederek Doğubayazıt'a doğru yolculuğumuza devam ettik.

Doğubayazıt'daki İshak Paşa Sarayı mutlaka görülmesi gereken yerler arasında. Sarayın taç kapısının karşı istikametinde ve çok yakın mesafede bulunan Ahmed-i Hânî Hazretleri (Hâni Baba) türbesi de mutlaka ziyaret edilmesi gereken bir manevî mekân.

Doğubayazıt deyince tabii ki Ağrı Dağlarımızdan (Büyük ve Küçük Ağrı) bahsetmeden geçmek olmaz. Göğü delercesine bütün haşmetiyle yükselen ve üzerinden kar'ı hiç eksilmeyen Büyük Ağrı'yı ve onun yanında yavrusu gibi kalan Küçük Ağrı'yı doyasıya seyrettik. Şansımızdan Büyük Ağrı'nın başı dumansızdı, tepesinde bulut yoktu. En uç zirvesine kadar görebildik. Iğdır'a doğru yol alırken birkaç yerde duraklayıp kamera ve fotoğraf görüntüleri aldık.

3. günün akşamında Kars'ta idik. Daha önce de belirttiğim gibi yazımızda Kars'a biraz fazla yer vereceğimiz için onu şimdilik yazıya dökmüyoruz.

5. günü öğleden sonra Erzurum'a ulaştık. Bu benim Erzurum'a ikinci gelişim idi. 2 yıl önce gerçekleştirdiğimiz Karadeniz gezimizin birinci ayağı Erzurum'du. Erzurum'dan Çoruh Vadisi boyunca yol alıp Artvin üzerinden Hopa'ya varıp sonra da Sarp Sınır Kapısından başlamak üzere Ayder Yaylası ve Uzun Göl dahil Sinop'a kadar olan Karadeniz sahilini boydan boya görüp oradan da Amasya'ya inmiş, şehzadeler şehrini de gördükten sonra Çorum ve Ankara üzerinden Antalya'ya dönmüştük. O seyahatimle ilgili olarak da NEVZUHUR'un 11. Sayısında bir yazımı neşretmiştim.

Bu vesile ile Erzurum'da Yakutiye Medresesi, Ulu Camii, Çifte Minareli Medrese ve Erzurum Kongresi'nin yapıldığı Kongre Binası'nı tekrar görme fırsatını elde ettim. Yapılan çevre düzenlemesiyle Yakutiye Medresesi ve Çifte Minareli Medrese daha bir ortaya çıkmış, daha bir dikkat çeker hale gelmiş.

Yapısı itibariyle İlhanlılar dönemine de ait olabilir denilen ama taş süsleme işçiliği açısından dikkate alınınca Selçuklu eseri olduğu ağırlık kazanan Çifte Minareli Medrese'nin nâtamam hali beni bir kere daha üzdü. Gerek taç kapısının solundaki motifin yarım kalmış olması, gerekse içerideki sütunların bazısının motiflerle bezeli bazılarının ise motifsiz, hatta bazı sütunların yarsının motiflenmiş diğer yarısının motiflerinin yapılmamış olması düşündürücü ve üzücü. Genel kanaat; Moğol istilası ile bu yapının böyle bitirilmeden kalmış olduğu doğrultuda.

Tabii Erzurum deyince Oltu Taşı alışverişini ve nefis Cağ Kebabı'nı da unutmamak gerekir. Gezimizin 5. gününün sonundaki geceyi Erzurum'da geçirdikten sonra Erzincan üzerinden Sivas'a vasıl olduk.

Erzincan'dan geçerken uzunca bir süre öğle yemeği ve alışveriş molası verildi. Erzincan' da bulunup da meşhur tulum peynirinden almamak olmazdı. Bu arada yollarda gözlerim, Dranas'ın "Fahriye Abla" sını aradı (!). Tabii onu göremezdim, çünkü o yıllar öncesinde Hakkın Rahmetine kavuşmuştur. Belki torunları oradaydı. Belki çarşı – pazarda dolaşırken karşılaşmışızdır. Bekli de alış veriş yapmışızdır, kim bilir? Ne biz onları tanırız, ne de onlar bizi. Bizim tek bildiğimiz; "Fahriye Abla".

Erzincan'da gezinirken ana cadde üzerindeki bir cami dikkatimi çekti. Cenab-ı Allah sebep olandan, yapandan, yaptırandan bin kere razı olsun. Modern bir mimarî düşüncesiyle projelendirilmiş ama minareleri İslâm Mimarî estetiğinden çok uzakta kalmış. Minarelerin görüntüsü, Kars'ta yıktırılan heykeli çağrıştırıyordu.

Sivas'ı da Van, Kars, Erzincan gibi ilk kez görüyordum. Umduğumun çok üstünde bir gelişmişlik içerisinde buldum. Sadece Sivas değil, gördüğümüz yerlerin hepsi de son derece gelişmişlik içerisinde idiler.

Sivas'ta; Gök Medrese, Ulu Camii, Şifahiye ve Buruciye Medreseleri gördüğümüz eserler arasında. Hepsi de Selçuklu taş işçiliğinin nadide örneklerinden. Sivas Kongresi'nin yapıldığı Kongre Binası da görülmesi değer zenginlikte bir müze.

6. günün akşamını Sivas'ta geçirdikten sonra 7. günün sabahı Kangal'a, oradan da Balıklı Çermik Kaplıcası'na gidildi. 37 ºC suda yaşayan ve dünyada eşi bulunmayan 'Doktor Balıklar' ın bulunduğu, selenyum ihtiva eden bu su sedef hastalarına şifa dağıtıyor. Ayrıca yine bu suda bulunan bir cins su yılanlarının da yılancık hastalığının tedavisinde etkili olduğundan bahsediliyor.

Tesisin otel bölümünü ve hastaların tedavi amaçla girdiği havuzları görmüş değilim ama bizim girdiğimiz havuzun, kabinlerin, duş ve tuvaletlerinin yetersizliği bariz şekilde ortadaydı. Dünyada başka örneği olmayan bu kaplıca böyle olmamalıydı.

İki saat kadar yaptığımız kaplıca banyosundan sonra Cuma namazımızı Kangal'da eda edip Kayseri üzerinden Avanos'a gidildi. Kayseri'den geçerken, memleketimizin başı karlı bir başka ulu dağı olan Erciyes'i de doyasıya seyreyledik.

Bir gece de Avanos'ta konakladıktan sonra 8. günün sabahı Ürgüp, Göreme ve çevrelerindeki Peri Bacaları görülüp Antalya'ya dönüşe geçildi.

Bir kültür gezisi olarak programladığımız ve toplam 8 gün 7 gece olan seyahatimiz dolu dolu geçti. Doğu'nun duble yollarını ve çok gelişmişliğini görmek bizleri fazlasıyla sevindirdi.

***

Yukarıda, Kars'a ayrı bir parantez açacağımızdan bahsetmiştik.

Kars Şehri'nin adı; bir Türk Boyu olan Karsak'tan geliyor. M.Ö. 130' dan itibaren Kafkasya'dan gelerek Kars çevresine yerleşen Karsaklar, şehre adını vermiş. Böylece Kars, en eski Türkçe il adı unvanını kazanmış olan ilimiz.

Burada Kars tarihinin bütününe bir yolculuk yapacak olursak yazımız çok fazla uzar. Tarihi derinliği bir kenarda tutup, gezip gördüğümüz yerleri özet olarak vermekle iktifa edeceğiz.

Kars Kalesi; Merkez Kale veya İç Kale isimleriyle de anılıyor. 1153 yılında Saltuklu Sultanı Melik İzzeddin'in emri ile veziri Firuz Akay tarafından yaptırılmış. Kenti çevreleyen dış kale surları ise 12. yy. da inşa

edilmiş. 1386 yılında Timur Han tarafından yıkılan kale 1579 yılında Osmanlı Padişahı III. Murad'ın fermanı ile Kars'a gelen Lala Mustafa Paşa tarafından yeniden yaptırılmış. 1606 yılında İran Şah'ı I. Abbas tarafından tekrar yıkılan kale, 1616 ve 1636 yıllarında iki kez onarılırken kaleye yeni ilaveler de yapılmış. 1877-78 Osmanlı – Rus Savaşından sonra 40 yıl Rus işgalinde kalan ve bu dönemde tahrip olan kale, orijinalliğinden kısmen de olsa uzaklaşmış. Kalenin içinde; Celâl Baba Türbesi, Kale Camisi, Yeniçeri ve Süvariler Koğuşu yer almakta.

Kale altında, Kars Çayı üzerinde bulunan üç kemerli Taşköprü, 1579 yılında III. Murad'ın emri ile Lala Mustafa Paşa tarafından yaptırılmış.

Yine kale altında, Kars Çayı etrafındaki üç Osmanlı Hamamı da ilginç mimarisiyle dikkatleri çekiyor.

Taşköprü ile Mazlumağa Hamamı arasında bulunan Namık Kemal Evi, bu gün restore edilmiş ve Toplum Merkezi olarak hizmet veriyor. 350 yıllık mazisi olan bu yapıda, 1853-54 yılları arsında Namık Kemal, dedesi Kars Mutasarrıfı olan Abdüllatif Paşa ile birlikte yaşamış ve ilk şiirlerini burada yazmış.

Kale eteğinde bulunan, 1579'da Lala Mustafa Paşa tarafından yaptırılan iki katlı Beylerbeyi Sarayı ise 1918 yılına kadar Kars Hükümet Konağı olarak hizmet vermiş. Yapının yalnızca duvarları günümüze kadar gelebilmiş.

Kümbet Camii (Havariler Kilisesi); Ermeni Bagratlı Kral Abbas tarafından 932-937 yılları arasında kilise olarak yaptırılmış. 1064 yılında kenti ele geçiren Selçuklular, burayı camiye dönüştürmüş. Kars'ın 1579 yılında Osmanlı'lara geçmesi üzerine "Kümbet Camii" adıyla anılmaya başlanmış. Kars 1877'de Rus hâkimiyetine geçince tekrar kiliseye çevrilip "Kale Başkilisesi" ismini almış. Kars'ın 1920'de Türkiye'ye katılmasından sonra uzun bir süre kullanılmayan yapı 1964'de müze olarak hizmet vermeye başlayıp, müzenin 1978'de yer değiştirmesinden sonra da 1993'den itibaren "Kümbet Camii" adıyla yeniden ibadete açılmış.

Ebul Hasan-i Harakanî Türbesi ve Evliya Camii; Anadolu'ya gelen ilk evliya Alperenlerden olan Ebul Hasan-i Harakanî Hazretleri, İran'ın Horasan bölgesinde bulunan Bistam Kasabası'na bağlı Harakan Köy'ünde 963'de dünyaya gelip 1033 yılında Kars'ın 15 km doğusundaki Yahni Dağı eteğinde Bizans Ordusu ile yapılan bir savaşta şehit olmuş. Asıl adı; Ali Bin Ahmed Cafer'dir. 1064 yılında Sultan Alparslan'ın Kars'ı fethetmesinden sonra türbesi yaptırılmış, 1579 yılında Osmanlı Padişahı III. Murad'ın emriyle Kars'a gelen Lala Mustafa Paşa, türbeyi yeniden inşa ettirmiş, onun yanına da Evliya Camii'ni yaptırmış. 1998 de restore edilen minaresi Osmanlı Döneminden kalma.

XI. yy.'ın tasavvuf âlimlerinden olan Ebul Hasan, Anadolu'nun Türkleşmesinde öğrencileriyle birlikte hizmette bulunmuş bir zat. Kendisinden sonra gelen Ahmed Yesevi ve Mevlana'yı da etkileyen bu tasavvuf âliminin görüşleri, öğrencileri tarafından "Nurûl Ulûm" adlı eserde toplanmıştır.

Ebul Hasan-i Harakanî Türbesi ve Evliya Camii 2001 yılında restore edilerek tekrar ziyarete açılmış.

Ortakapı mahallesinde bulunan Fethiye Camii; XIX. yy sonlarında Ruslar tarafında kilise olarak yapılmış. Yapı, 1985 yılında camiye çevrilmiş. Baltık Mimarî tarzında olan yapının ön tarafta olan giriş bölümü kapatılmış ve buraya iki minare eklenmiş.

Arkeoloji ve etnografya salonları bulunan iki katlı Kars Müzesi de ziyaret ettiğimiz yerler arasındaydı. Zengin bir koleksiyona sahip olan müzenin bahçesinde sergilenen Kazım Karabekir Paşa'ya ait vagon da ilgimi fazlasıyla çekti. 13 Ekim 1921 tarihinde antlaşma imzalamak için Kars'a gelen Rus Generaller, Kazım Karabekir Paşa'ya bir vagon hediye etmişler. Kars'ın kurtarıcısı 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşa, Kolordu Komutanlığı yaptığı yıllarda Kars – Erzurum arasında bu vagonu kullanmış. 13 m. uzunluğundaki beyaz vagonun iç mekânı; salon, dinlenme odası, yemek odası ve banyo kısımlarından oluşmakta. 2001 yılında restore edilip yeniden ziyarete açılan vagonda Paşa'ya ait fotoğraflar, beratlar ve Paşa'nın yazdığı kitaplar sergilenmekte.

Kars Şehir merkezine 42 km. uzaklıktaki Ocaklı Köyü sınırları içerisinde yer alan Ani Antik Şehri de programımız dâhilindeydi.

Türkiye – Ermenistan sınırını ayıran Arpaçay Nehri'nin batı yakasını oluşturan Ani, volkanik tüf tabası üzerine kurulmuş bir ortaçağ şehri. Ani, Anadolu'ya İpek Yolu üzerinden girişte ilk konaklama şehri olduğu için aynı zamanda bir ticaret merkezi konumunda. Etrafı 4,5 km. uzunluğunda surlarla çevrili ve 78 hektar bir alan üzerinde.

Tarihi şehir üzerindeki yapılardan Büyük Katedral (Fethiye Camii); Ani'deki en büyük ve en önemli yapılardan biri. İnşasına 989 yılında Kral II. Sembat döneminde başlanmış, ölümü üzerine tahta çıkan Kral Gagik'in annesi Katranide, inşaatın 1001 yılında tamamlanmasını sağlamış. Kilisenin mimarı; aynı yüzyılda İstanbul Ayasofya Kilisesi'nin tamiratını da yapmış olan Tiridat Usta imiş.

Katedral, 1064 yılında Sultan Alparslan'ın Ani Şehrini fethetmesinden sonra camiye çevrilip, Fetih Namazı burada kılınmış. Onun için Fethiye Camisi diye de anılmakta.

Keçel Kilisesi, freskleri günümüze kadar gelmiş olan Tigran Honents Kilisesi, Genç Kızlar Kilisesi, yalnızca ayakları günümüze ulaşmış olan Arpaçay üzerindeki İpek Yolu köprüsü, Aziz Kirkor Kilisesi, XII. yy. başlarında yapılmış olan Selçuklu Kervansarayı ve yine aynı yüzyılda yapılan Selçuklu eseri Sultan Sarayı, Saklıkent – Bostanlar Deresi mağaraları, Ateşgede Tapınağı, Ebul Menucehr Camii Ani Antik şehrinde gördüğümüz önemli yapılar arasındaydı.

Ani Antik Şehri'nin Selçuklular tarafından 1064 yılında fethedilmesinden sonra, 1072 yılında Ebul Menucehr tarafından yaptırılan Ebul Menucehr Camii Anadolu'daki ilk Türk Camisi özelliğini taşımakta (Alparslan Ani'yi fethettikten sonra bu toprakları Divin Şeddadilerinden bir Kürt Bey'i olan Şavur'un oğlu Menucehr'e bırakıyor. O da bu camiyi yapıyor. Selçuklu egemenliğinde yapıldığı için ilk Türk Camisi kabul ediliyor).

Dört odadan oluşan cami, iki katlı ve dikdörtgen plânlı. Zemin kat, Arpaçay Vadisine bakan kısımda toprağa gömülü. Caminin bu kısmı medrese olarak kullanılmış. Medrese üzerindeki birinci kat fil ayağı sütun kemerler ile birbirine bağlanarak iç mekândaki geniş kubbeyi taşımakta. Kemerler arasında kalan yıldız motifli süslemeler var.

Mihrabın özel olarak yapılmayıp, duvar üzerine basit bir şekilde yontularak yapılmış olması caminin, daha önceki bir yapı üzerine inşa edilmiş olduğu, o eski yapının bazı kısımlarından istifade edildiği intibaını veriyor.

Camiye bitişik 99 basamaklı, köşeli tarzda yapılmış olan taş minaresi günümüze kadar gelmiş olup üzerinde taşlarla yazılmış "Bismillah" ibaresi bulunmakta.

Kars ve çevresinde görülmesi gereken yerler elbette bu kadar değildi ama zamanla yarıştığımız bu seyahatte biz ancak buraları görebildik. Tabii, Kars'ın meşhur kaşar ve balından nasibimizi almak için bu ürünlerin satıldığı iş yerlerine de uğramayı ihmâl etmedik.

Kars'tan Erzurum'a doğru yol alırken Sarıkamış'a uğramadan geçemezdik. Tarihimize "Sarıkamış Faciası" diye geçen ve 90.000 insanımızın şehadet şerbetini içmesine sebep olan o hadiseyi unutmamız mümkün olamazdı.

Kars'ta temin ettiğimiz, Kars Valiliği tarafından hazırlanmış olan 2009 tarihli broşür niteliğindeki ince bir kitapçıkta bu şehidler üzerine yazılmış şiirler vardı. Birde bir şehidimizin şehadet şerbetini içmezden önce anasına yazdığı mektup. Bir şiir estetiğiyle yazılmış olan bu mektup Saruhan'lı bir kimseye ait ama kim olduğu ismen belli değil. Gerçek olan bir şey varsa o da bu mektubun sıradan bir mektup olmayışı. Bende bıraktığı intiba; bu şehidimizin kültürlü, sağlığında edebiyatla hatta şiirle iştigal ettiği doğrultuda.

Sarıkamış'a yaklaşırken otobüsün mikrofonundan bu felaketin seyri ile ilgili bilgiyi yol arkadaşlarımıza kısaca anlattıktan sonra o kitapçıktan güzel yazılmış iki şiiri okudum. Sonra da o şehidimizin anacığına yazmış olduğu, o şiir gibi mektubu. Otobüste çok duygulu anlar yaşandı. Daha şehidliğe varılmadan Fatiha'lar ve Yasin'ler okunmaya başlandı.

Şimdi gelin, o mektubu burada hep beraber tekrar okuyalım:

"Ana, sana bu mektubu Allahüekber Dağ'ında yazıyorum. Galiba veda vakti geldi. Hakkını helâl et anam! Elif kıza selâmım söyle! O cepheden bu cepheye atıldık. Aşk makamında bir türkümüz olmadı. Bu yüzden, sevdamız gazi, aşkımız şehiddir bizim. Elif kızın üstünden

elim kalkmıştır gayri. Hakkını helâl et! Üzülme ana, ağlama. Saruhanlı nere, Sarıkamış nere deme? Sarıkamış için ölmeyi bilmiyorsa bir adam, Saruhanlı için nasıl yaşar? Her seher vakti secde aydınlığındaki ak anlını öptüğümü bil, ama beni öldü bilme. Ne diyor Yunus ata; Ölürse ten ölür, canlar ölesi değil."

Evet; "Ölürse ten ölür
Canlar ölesi değil."

Not: Konu ile ilgili fotograflar iç – arka kapaktadır.

ANMA GÜNLERİ ŞENLİKLER FESTİVALLER

ALİ DEMİREL

Son otuz yıl içinde ülkemizde türlü çeşitli anma günleri, şenlikler ve festivaller düzenlenir oldu. Hani derler ya 'çığırından çıktı', aynen öyle oldu, bu kutlama ve anma günleri de çığırından çıktı. Ha, aslında özellikle şenlikler oldukça eğlenceli. Çeşitleri deseniz pek çok, tarihi kökenli kültürce şenliklerin yanı sıra yörece ünlü tarım mahsulleri için yapılan şenliklere kadar geniş alanları kapmaktalar. Şenlikler vesilesiyle halkımızın eğlenmesi, bazı kültür değerlerimizin hatırlatılması ve tanıtılması, geçmişimizle ilgili önemli olayların ve kişilerin anılması hatta tarım ürünlerinin tanıtılması, elbette iyi ve faydalı uygulamalar. Amaaa... İşte bir de aması var! Aşağıda okuyacaklarınız ülkemizde kutlanmakta olan bir anma ve bir de festival ile ilgili.

Konu edeceğim anma ve festivalin her ikisi de Antalya il sınırları içinde kutlanmaktadır. Anma ve festivale katılanlar, neyi andıklarını ve de neyi kutladıklarını biliyorlar mı? Eh, bilmeleri gerekir! Önce anma şenliğini ele alalım:

Antalya'nın Elmalı İlçesinin Tekke köyünde her yıl haziran ayında ABDAL MUSA'yı anma şenliği düzenlenmektedir. Söz konusu anma törenlerinin ne kadar önemli olduğunu kavrayabilmek için; Abdal Musa atamızı ve onun mensubu olduğu fikriyatı çok iyi bilmemiz gerekmektedir.

Abdal Musa: Horasan erenlerindendir. Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin emmisi olan Haydar Ata'nın torunudur. Babası Haydar Ata'nın oğlu Hasan Gazi'dir. Dini konularda çok iyi yetiştirilmiş, kendi yetenek ve zekası ile zahiri ve Batıni konularda beden ve ruhen alemler arası bir kişilik kazanmıştır. Uhrevi alemle iletişim kurabilme mertebesine yücelmiştir. Bezm-i Elest bilinciyle yeryüzünde kendisinden beklenen görevleri yapabilmek için maddi ve manevi olarak donanımlı hale gelmiştir. O kadar ki manevi yücelmesinin yanı sıra iyi bir alp gibi savaş sanatını da öğrenmiştir. Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin halifesidir, Velayetname'de yazılan kerametleri de zaten Hoca Ahmet Yesevi Hazretlerinin kerametleri ile uyum içindedir. Ayrıca Abdal Musa, Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin ardılı konumundadır. Yüklendiği görev dolayısıyla Horasandan Anadolu'ya gelmiştir... Abdal Musa Atanın kişiliği ve özellikleri elbette önemli ve bilmemiz gerekir. Fakat, kişilerden ve kişiliklerden çok daha önemli olan, o kişilerin temsil ettiği ve de uğruna bütün benliğini feda ettiği inanç ve ülkü
çok daha önemlidir. Sözünü ettiğim inanç TENGRİ TEK (tek Tanrı) inancıdır. Abdal Musa'yı yetiştirenler ve onları da yetiştirenlerin piri olarak Hoca Ahmet Yesevi var. O ki İslamiyet'i tam olduğu gibi yani Kuran ve Peygamberimizin sünnetlerine göre benimsemiş, hiçbir Arap gelenek ve töresini İslam'ın içine sokmamıştır. Dini, Türk Milletine Türkçe olarak öğretmiş, kadın erkek ayırımı yapmadan hepsini bir arada bilinçlendirmiştir. Zamanında bazı Araplar ve onların yardakçıları, Hoca Ahmet Yesevi'yi eleştirmişlerdir ama bu çok haksız bir eleştiridir. Pirimiz Hoca Ahmet'in Kuran dışına çıktığını hiç kimse söyleyemez. Peygamberimize olan sevgisine gelince: 63 yaşına geldiğinde kendisini bir dehlize hapsetmiş ve ölünceye kadar orada yaşamıştır. Sebep; Peygamberimizin sadece 63 yıl yaşadığı dünyada, Peygambere olan saygı ve sevgisinden dolayı kalan ömrünü yer yüzünde geçirmeyi kendine ar saymış ve kalan ömrünü toprak altında geçirmek için bunu yapmıştır!..

Türkler Müslümanlığı, okuyarak, anlayarak ve kendi inançlarına uygun buldukları için özden benimsemişlerdir. Bu arada; kadim Tek Tanrı inançları ile ilgili bazı bilinçlenme ve yücelme bilgilerini de muhafaza etmişlerdir. Özellikle tasavvufi bilgi ve uygulamalar günümüze kadar gelmiştir. Örneğin; bilge ışımanlar vecd haline gelmek için davul kullanırlarmış, günümüzde davulun yerini def almıştır. Bazı yabancı iftiracıların ve yerli kendini bilmezlerin dediği gibi Türkler tarihin hiçbir zamanında dağa, taşa ve ağaca tapmamıştır. Ta Nuh Peygamberin küçük oğlu Türk (Yafes) Ata'dan beri TENGRİ TEK diye inanmıştır. Hem de özlü bir biçimde; Yaradan'ın hiçbir şeyle mukayese edilmemesi için "O yücelerden yücedir kimse bilmez nicedir" öz deyişiyle, inançta sapıtmaların önüne geçilmiştir. Ayrıca Yüce Yaradan'ın gücünü hiçbir kıyaslamaya meydan vermemek için "O Ogan Tengri" yani kadiri mutlak, her şeye gücü yetendir denilerek imanın temel esaslarından biri akıllara ve ruhlara işlenmiştir.

Abdal Musa Atamız, yukarıda kısaca değindiğim kâdim Türk inanç sisteminin önemli bir üyesidir. Bu kısacık açıklama bile umarım onun manevi değerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır.

Selçuklu İmparatorluğu yıkılınca, Türk Devlet geleneğinin Anadolu'da tekrar kaim kılınması için, Asya'nın çeşitli yerlerinden özellikle de Horasan'dan yeni görevlendirmeler olmuştur. Abdal Musa da söz konusu amaç için görev alan gönül erlerinden önemli biridir. Gerekenleri ve de üzerine düşenleri yapmak için Abdal Musa doğruca Kayı boyuna gitmiş, yeni bir devletin kuruluşunu ve kökleşmesini sağlamaya katılmak için Padişah Orhan Bey'in yanında yer almıştır. Devlet nizamına olan katkılarının yanı sıra, Bursa'nın fethinde bizzat savaşa katılmış, şehrin fethinde önemli rol oynamıştır. Yeniçerilerle birlikte, onların içinde savaşa katılmıştır.

Yeni Türk devleti için Bursa'da yapacaklarını yaptıktan sonra, kesine yakın ihtimalle, Orhan Bey'le görüşerek yeni bir görev için Antalya tarafına yola çıkmıştır. (bilindiği gibi böylesi önemli faaliyetler için başta padişah olmak üzere diğer devlet yetkilileri ile görüşülerek kararlaştırmak gelenek halindeydi) Bu yeni görevin gerekçesi şuydu: Selçuklu İmparatorluğu zamanında, hele İznik'in başkent yapılacak kadar Anadolu'nun hemen tamamının ele geçirilmesi sonucu, Orta Asya'dan Anadolu'ya sürekli göç vardı. Gelenler hep koyun sürüleri, at yılkıları ve develerle geldikleri için otlaklar ve yaylalara yerleşiyorlardı. Hayvan sürüleriyle yaylacılık da vardı. Gelenlerin yoğun olarak yerleştikleri yerlerin başında Antalya yöresi, Teke yöresi ve Toroslar da vardı... İyi de Abdal Musa'nın buralarda ne görevi olabilir? Ha! Şimdi buraya bir nokta koyalım, buraya kadar yazdıklarımız şurada yan tarafta dursun, biz bir başka anma şenliği olan Festivalden bahsedelim.

Her yıl 1 aralık ile 1 ocak arasında Antalya'nın Demre İlçesinde, bazıları Noel Babaları için anma ve kutlama festivali düzenlerler... Önce Noel Baba'ya bir bakalım: Noel Baba diye biri yoktur, hiçbir tarihte de olmamıştır. Öyleyse adına festival düzenlenen de kim? Şöyle; Likya'nın Patara kasabasında bir buğday tüccarının oğlu olur, adını Nikolas (Nicholaos) koyarlar. Çocuk büyür kocaman adam olur. Babası ölür, Nikolas daha büyük bir yerleşim yeri olan Myra'ya gider ve oraya yerleşir. Myra'nın başpiskoposu ölür, yerine kimin geçeceği hakkında, şehrin ileri gelenleri anlaşamazlar. Şöyle bir karar alırlar; yarın sabah kiliseye ilk kim gelirse gelsin onu başpiskopos ilan edelim... Ertesi gün sabah kiliseye ilk olarak Nikolas gelir ve böylece Başpiskopos olur! İşte tam da bu yıllarda Avrupalılar, eski pagan (çok tanrılı) dinlerine itibar kazandırmak için yoğun bir çalışma içine girmişlerdir. 325 yılında İznik'te çok kapsamlı bir toplantı yapılır. Uzun süren tartışma ve çalışmalar sonunda: Hıristiyanlığın inanç kökü Pagan inancı doğrultusunda tamamen değiştirilir. Artık üç tane Tanrı vardır (teslis) İsa aynı zamanda

Tanrının oğludur... Bu tanrı anlayışına göre yeni İnciller hazırlanır. Eski inançla ilgili İnciller toplanıp yakılır, saklayanlar ailecek öldürülmektedir, sıkıysa getirip teslim etmesin! Bu uygulamalara karşı çıkan din adamları katledilir. Çok Tanrılı pagan inancı ile ilgili pek çok uygulama Hıristiyanlığın temel taşı gibi kabul görür... Söz konusu İznik Toplantısına Myra Başpiskoposu Nikolas da katılır ve Pagan inancının kabul görmesini isteyenlerin yanında yer alır. Kitapların yakılması, İsa Peygamberin getirdiği dini inancın yok edilmesi ve bu yeni uygulamalara karşı çıkanların katledilmesi gibi cinayetlerin ve barbarlıkların yapılmasına bizzat katılmıştır... İsa Peygamberin getirdiği dinin dışında olan yeni Hıristiyanlık, bendelerini hep yüceltmiştir. Bunlara Nikolas'da dahildir; Aziz ilan edilir, hakkında pek çok mucize uydurulur, bu uydurma işi o kadar abartılır ki ölen bir insanın Aziz Nikolas tarafından tekrar diriltildiği bile... Pekiyi çocuklara hediye dağıtan, bazılarının Noel Babası ve Aziz Nikolas! Bu nedir? Nasıl anlayıştır bu?! İşin özü şudur: Orta Asya'da Tek Tanrı inancında olan herkese Türk denir, ilginçtir günümüzde de böyle, örneğin Boşnaklar'a Avrupalılar TÜRK derler, gerekçesi Müslüman olmaları yani Tek Yaratıcı'ya inanmaları. Bilindiği gibi Orta Asya'dan her yöne özellikle de batıya göçler tarihler boyunca hep olmuştur. GOT'lar da göç edenlerdendir. Tuna boylarına geldiklerinde Hıristiyan misyonerlerle karşılaşmışlar, Yapılan yoğun propaganda sonunda Gotların yarısı Hıristiyan olmuş, diğer yarısı ise Tek Tanrı inancını muhafaza etmiştir. Hıristiyan olmayan gurubun başında Magic Prens (Kral Odin) vardır. Kral Odin, Gotların yarısı olan bu büyük insan topluluğunu, İskandinavya'ya kadar götürür ve oraya yerleştirir. Günümüzde İskandinavya'nın hemen her yerinde Türk alfabesi ile yazılmış (Magic yazılar, runik yazılar, ki bu yazıların Kadim Türk abecesi ile yazıldığı ve de Türkçe oldukları kanıtlanmış bir kısmı tercüme bile edilmiştir. Bakın:Turgay Kürüm, Kültür Bakanlığı yayınları) binlerce taş mevcuttur. Got'lar Denizcilik de yapmaya başlarlar, zaten iyi savaşçıdırlar. Zamanla onlara Vikingler denmiştir... Kral Odin'in (yani Magic Prens, bu ad çok önemlidir!) omuzunda iki kartal taşıdığı, ermiş biri olduğu (bu konu ayrı bir yazı konusu olacak kadar geniştir), çok iyi savaşçı olmasının yanı sıra çok iyi bir yönetici olduğu bilinmektedir. Kral Odin, düşmanlarına karşı ne kadar sert ise halkına o kadar yumuşak huyludur. Hele çocukları çok sevmektedir ve her yıl çocuklara armağanlar dağıttığı biliniyor...

Şimdi; bazılarının Noel Babasına bir bakın; Antalya'nın Akdeniz sahillerinde tarihin hiçbir devrinde geyiklerin çektiği kar kızakları olmamıştır, kullanılmamıştır. Fakat o biniyor hem de göklerde uçarak! Tarihin hiçbir devrinde Antalya'nın Akdeniz sahillerinde boydan boya içi kürklü kaftan ve içi kürklü başlık giyilmemiştir. Söz konusu yörede hiçbir dinin din görevlisi öyle bir kıyafet giymemiştir...

Dikkat edilirse sevimli bir ihtiyarın çocuklara hediye dağıtma geleneği, kökü eskilere dayanan İskandinav yöresinin kadim geleneklerinden biridir. Pekiyi nasıl oldu da Aziz Nikolas, ipe sapa gelmez bir şekilde Noel Baba oldu? Neden olmasın ki; Nikolas Ortodoksların özellikle de Yunanlıların azizi olursa bunda şaşılacak ne var? İyi bir şey gördüklerinde hemen kendilerine mal etmek ve bütün dünyaya bunu kabul ettirmek için ısrarla ve de arsızca direnmek, kim yapar bunu?

Aziz Nikolas adına inşa edilen kilise halen işlevini sürdürmektedir. İnsanları şu veya bu şekilde etkileyerek, kandırarak kendi inançlarına çevirmek ve sonra o kişileri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için uğraşmaktalar. Bu çalışmalarını çok sinsice yaparlar, eğer güçleri yetiyorsa zorla kabul ettirirler, kabul etmeyeni katletmekten asla çekinmezler. Günümüzde dahi bu misyoner faaliyetleri aynı anlayışla devam etmektedir.

Abdal Musa'nın Teke yöresinde ne görevi olabilir de kalmıştık. Şimdi kaldığımız yere dönelim. Antalya ve Teke yöresine yoğun şekilde Türk göçü oluyordu ya, Abdal Musa'da Bursa'da Orhan Bey'in yanındaydı ya. İşte tam o günlerde Aziz Nikolas'ın sapık (Türk ve İslam inancına ters düşen) inançlarını Orta Asya'dan gelen Türklere aşılamak için yoğun bir misyoner faaliyeti başlatılmıştır. Türkleri sanki başıboş koyun gibi görmekteler, kendileri de çobanlığa soyunmuşlardır. Türklerin ileri gelenleri, dolayısıyla Abdal Musa bilmektedir ki; Türk Tek Tanrı inancını kaybederse onun Türklüğü kalmaz, düşmana hizmet eder hatta bize düşman olur, sonunda düşman halkının içinde eriyip yok olur. Artık soyu sopu, tarihi ve inancı yoktur... İşte Abdal Musa bu yüzden Elmalı'ya gelir. O, oymak oymak gelen Türkleri manevi yönden korumak için gelmiştir. O, Batı Akdeniz yöresinde büyük bir savaşa komutan olarak gelmiştir. Savaş dedimse, onun kılıçla kalkanla işi yoktur. O gönüller fethetmeye, gönüller yapmaya gelmiştir. Dost gönülleri, yaban arılarından korumaya gelmiştir. Ve Bu saygıdeğer atamız görevini başarıyla yapmıştır, görülmüyor mu?

Evet, ABDAL MUSA, rahmetle ve hürmetle andığımız ve anmaya devam edeceğimiz gönül sultanı saygıdeğer muhterem ve muhteşem atalarımızdan biri... Allah rahmet eylesin. Her yıl onu anmalıyız, yeni yetişen nesillere onu ve neyi niçin yaptığını iyi anlatmalıyız...

Gelelim Festivale! Ey Noel Babasını ananlar, onun adına festival düzenleyenler! Bizim Hıristiyan ülkelerinde nice değerli atalarımızın türbeleri var, camilerimiz var. Hıristiyanlar o atalarımıza festival düzenliyorlar mı? Bırakın bunu, biz o atalarımızı anmaya gitsek (Macaristan hariç, onlar GÜL BABA'ya izin veriyorlar) oralarda anma günleri düzenlesek izin verirler mi? Atalarımızın kutsal yerlerini kasıtlı olarak domuz ahırı yapmıyorlar mı? Haydi biz insancılız, elbette öyleyiz, onların kendilerince saygı duydukları şeylere izin verelim, VERİYORUZ. Aziz Nikolası istedikleri gibi anıyorlar, dini tören düzenliyorlar... Peki, kendisine Türk diyenler niye bu düzenlemeleri yapıyorlar, hatta düşman (siz ne derseniz deyin onların bize karşı tutum ve davranışı ancak böyle ifade edilebilir) kalıntılarına ve onların sözde azizlerine bu saygı ve övgü niye. Atalarımıza, dinimize ve milletimize ihanet ettiklerinin farkında değiller mi? Biliyorum bana verecekleri cevap hazır; TURİZM VE TURİZM GELİRLERİ! Be hey kendini ve tarihini bilmeyen güdük akıllılar! Noel Babanız için düzenleyeceğiniz, katılacağınız festivale gelen Hıristiyanların bırakacağı üçbeş kuruşluk kırıntı ile doyacaksanız, AÇ KALIN! O kırıntılar olmazsa acınızdan ölecek misiniz? ÖLÜN!

Haydi şimdi size iyi festivaller...

DAMLA DERİNİNDEN HABER TAŞIRDI

ANDAÇ

Hüznümü, gölgem gibi düşlerime sarıp, yine zor bir gece geçirmiştim. Böyle gecelerin, sabahını zor bıraktığından emin olduğum için şikayetim de olmazdı. Nihayetinde yalnızlığı ben seçmiştim. Yaşamamışlığın, yitip giden şeylerin duygusu olduğunu öğreneli üzerinden bir hayli zaman geçmiş, kaybedişlerin aynı zamanda, geçip gidenin gözden geçirilmesi, elden kaçırılanların bir nevi yası olduğunu da Yol arkadaşım hüzün öğretmişti bana.

Uykusuzluğuma günün doğmasını beklerken, geçmişte bıraktığım acılarımın, yüreğimi dağlayan yerlerini hissediyor, onların bir hayâl olmayıp, nefes alan gerçekler olduğunu unutmama fırsat vermiyordu. Güneşin; "yetiştim" diyen ışıkları Beydağları'na vurduğunda, geceden kalan hüznümün son kırıntıları da dağılmaya başladı.

Sancılarımdan kurtulmak için, köpüklü bir kahve yapıp, pencerenin önündeki sallanan sandalyeme oturduğumda, günün ilk piposunu tüttürmeye koyuldum. Yaradan'ın ilahi düzenini iş başında seyretmeye başladığımda, sancılarımdan kurtulduğumu zannedip, yeni başlayan günün tadını çıkartmaya hazırlandım.

Yine de eksikliğini hissettiğim huzuru tam yakalayamamış, gönlümü ferahlatacak şükrün Amentüsünü bile unutup, halâ gelgitler yaşayan duygularımı, yatıştırmayı başaramamıştım. Kaygılarımı bir kenara itip, düşünüşlerimin "alarya" diyerek tekrar ayaklanmasını da önleyememiş, yeni bir yolculuğa çıkmak için fırsat kolladığımı fark etmiştim. Ruhumun yanında, bedenimi de bir türlü dışarı atabilmeyi istiyor gibiydim.

Bir vakit pipomun közlenmiş külleri arasından gök yüzüne doğru kabına sığmazlanmış kayıtsız, ağır ağır yükselen dumanına

daldım. Macera isteği bu ya; ben de dumanın ardı sıra göğe doğru uzandım. Sanki bir anda 'mutant'a benzemiş, derin bir değişime uğrayarak, etten ve kemikten sıyrılıvermiştim. Gecenin yorgunluğuna aldırmadan, bir kapıyı aralamış ve var olduğunu bile bilmediğim bir başka dünyanın içine çekildiğimi hissedebiliyordum. Unutulmuşlara doğru yapılan zorunlu bir sürüklenişin kurbanıydım artık. Olumsuz düşüncelerime rağmen, yaşantımın içinde, şimdi olduğu gibi, birden fazla değişik yaşantıyı yaşayabilmeyi seçmek kolayıma gelmişti. Kendimle her şeye rağmen barışık olmam yeterliydi. Onun için bu yeni duruma hemen uyum sağlayabilmiştim.

Beni bu maceraya çeken yine İstanbul özlemi miydi! bilmiyorum? Anılar gibi, çocukluğum da şu an o kadar uzak görünüyor ki... Şimdi yaşadığım bu şehrin yerlisi sayılırdım. 20 sene az bir zaman sayılmazdı. Bazen derinlere dalıp, hasret yüklediğim anlarda, İstanbul'a kaçmak kolayıma gelirdi. Uzaklardan da olsa ince uzun minarelerinin siluetini görür, kırışıklıklar içinde kalsa da, muhteşem görünümlü boğazından, aşağı sarkan değerli bir pandantif gibi duran Kızkulesi ile birlikte, geçmişinden kalan son güzelliğini sergileyerek; "buradayım" diyen edasıyla, özlem yüklü bakışlarımı karşılamasını bilirdi.

Nedense bu gün oraya hiç de gidesim yoktu. Kendimin olduğu gibi, onun da asla yaşlanmayacağına olan inancımdan, şimdi gerilerde bir şey kalmamıştı. Yorgun gözlerimle baktığımda: Sisler içinde yükselen beton kulelerini gördüğümde, birkaç dişi kalmış yaşlı bir kadının, sırıtan ağzına benziyor, itici görünüyordu. Zarif dokunuşları kaybolmuş, nağmesi kaçmış şuh kahkahaları, abartılı takıp takıştırmalarıyla ve solmuş resimlerde kalan, eski cazibesinden yoksun, derinlerinden haber ulaştırmaya çalışsa da, o yasaklı şehir, beni kendine çekemiyor, emellerine ram edemiyordu.

Değişime uğramanın faydasını görmüştüm. Acı ne kadar kemirse de bir şey hissetmiyordum. Rüzgârın sürükleyişine uyarak, körfezin üzerine geldiğimde, bir süre şekilden şekle giren bulutları seyrettim. Rüzgâr bence en iyi yontucu olmalıydı. Eserlerini şehrin üzerine saçmış, galeriye dönüştürmüştü. Duygularım da, bulutlara eşlik edercesine, ölçütlerini benimle paylaşıp, değişik biçimler almaya başladığında, kendimi rüzgârın ellerine bıraktım. Düşünüşlerim, buruşturulup, oraya buraya atılmış gibi savruldular.

İçinde yaşadığım bu güzel şehir hakkındaki beğenilerimin ne kadar isabetli olduğunu, yükseklerinden onu seyrederken daha iyi anlayabiliyordum. Gerçi alnındaki betondan kırışıklıklar her geçen gün çoğalsa da Antalya, tabii süslemeleriyle günü karşılamaya hazırlanıyordu. Teninin soluğuna, portakal çiçeği kokusu ve deniz kokusu sinmiş haliyle, taşra güzellerinin içinde en alımlısı olmayı her zaman hak ediyordu. Ayrıca, boynundaki turkuaz kolyesi gibi duran körfezi, güzelliğinin bütün ihtişamıyla, beni kendine bağlamış, yasaklı şehre sürüklenmeme fırsat vermemişti.

Bunca güzelliğine rağmen körfez, yine her zamanki gibi çölü hatırlatırcasına bomboş görünüyordu. Vahayı andıran Büyük Liman haricinde, tek tük görülen develer misali birkaç teknenin dolaşması bu düşüncemden beni vazgeçiremiyordu. Arapların çöle; 'el metaha' (yolu olmayan), 'el mazafe' (zafer kazanılan yer), 'amyal' (insanı içine çeken) gibi isimler taktıklarını hatırladığımda: Bu ilginç seyahatimin başında, körfezin bana nasıl zafer kazandıracağını, turkuaz tonlu sesiyle beni çağırıp içine çekerken, merak etmeden duramadım.

Daldığım düşüncelerimden, sabahın sessizliğiyle sağırlaşmış kulaklarımın dibinde, bir martının gümüş kanatlarını çırpmasıyla kurtuldum. O kadar yakınımdaydı ki sert bakışlarıyla beni süzdüğünü gördüğümde ürperdim. Etrafımda bir tur attıktan sonra, beni bir yere oturtamamış olmalı ki, ilgi alanından çıkartıp, sert bir dalışla uzaklaşmıştı. Taşra güzelinin göğsündeki et beni gibi duran Sıçan Adası'na doğru süzülüşünün ardından, merakla o tarafa yöneldim. Adanın körfeze bakan arka yüzü denize dimdik iniyor ve üzerinde bir tutam ot dahi bulunmuyordu. Topçam ve Çaltıcak plajlarının bulunduğu sahile yakın yüzü ise inadına sık çalılıklarla kaplıydı. Martılar onların diplerini mesken tutmuşlar, Alamut fedaileri gibi, gözlerden uzak küçük fedailerini büyütüyorlardı. Adaya yakın demirlemiş tekneleri, yakın tehlike kabul edip, dikkatlice sorguladıklarına şahit oldum. Adaya yüzerek yaklaşmak isteyenlere, bunun iyi bir fikir olmadığını, tehdit kokan sert dalışlarıyla belli ediyorlardı. Maceracıların da, bir anda dönüş yoluna sert kulaçlarla dönüp, gerekli uyarılmayı aldıklarını görebiliyordum.

Yasaklı şehrin martıları gibi, simit saraylarında beslenerek büyümemiş, doygun gözlerle bakmayı bilmeyen, ayrıca kibarlıktan bihaber halleriyle, haramiliğe soyunmuş sokak çocukları tavırlarıyla, çevredeki çöplükleri eşeleyerek oyalandıklarını bir müddet gözledim. Maalesef koca körfezin onları doyurmaya güç yetiremediğini bildiğimden olsa gerek, çığlık tınılarının satır aralarında; "simitle beslediniz de yemedik mi?..' diyen sitemlerini duyar gibi oldum.

Yaşadığım anı doyasıya içime sindirmeye çalışıyordun. Daha düne kadar bu şehri, martısı yok şehir zannedip özlemle; "martısı neden az / deniz akşamlarında bu şehrin..." diye başlayan sitem yüklü şiir bile yazdığım aklıma geldi. Burada gözlerden uzak çoğalarak beni yanılttıklarını anlamıştım. Birden; dillerinde neredeyse unuttukları; "hayde alarya" diyen komut almışçasına sürü halinde, denize doğru ayaklandılar. Zannederim küçük bir sürü algılamışlardı. Peşlerine takıldığımda, denizin daneleri arasında, onlara derinlerinden haberler taşıyan çerez misali birkaç balığı avladıklarında, gagalarının arasında bir an da olsa onları sorguladıklarını görebiliyordum. Sürüyü belli eden bu oynak balıkların sayesinde, balıkçılara da nasiplerinin yerlerini belirlemede yardımcı oluyorlardı. Biraz daha oyalandıktan sonra yükselip uzaklaşırken, ilk fırsatta onları simitle tanıştırmaya karar vermiştim.

Adanın karşı kıyısındaki falezlerin üzerinde gördüğüm şey, ilginç bir olayın başlangıcı olacağını bilmeden benim o tarafa yönelmeme sebep oldu. Kökleri bir çocuğun elinde olması gerekirken, denizin üzerinde sarhoş yalpalamasına benzer salınışıyla karşımda beliren uçurtmayı gördüğümde, üzüntü ile karışık şaşırmıştım. Yanına yaklaşarak; "senin özgürlüğünün ipinin uzunluğu kadar olduğunu bilirdim. Giriştiğin bu macerada gidecek yolunun çok uzun olamayacağını bilmem biliyor musun?" dedim. Bir hayli dertli olduğu belliydi. Hicap duymadan can çekişir bakışlarıyla hemen cevap verdi; "sanki kocaman gök yüzü hepimize yetmezmiş gibi, yanımda beliren bir şeytan uçurtması kuyruğuna bağlanmış bir jilet ile etrafımda dönmeye başladığında, olacakları anlamıştım. Mutlulukla salınırken, birden kendimi boşlukta buldum. Bağlarım yerden kesilerek savruldum. İçim acıyor. Meydan şeytan uçurtmalarına kalmış, bize ise köklerinden koparılmak... Ben kendimden geçtim, üstüne üstlük beni kaybeden çocuğun hüznünü de taşıyorum. Büyüdükçe nice kaybedişleri yaşayacağından habersiz, arkamdan bakakalmıştı..." sözleri, eriyip de yok olacağı denize doğru süzülürken son feryadı oldu.

O da kısa süren hayatının bir damla gibi derininden getirdiği kederini bana taşımıştı. Çocukluğumda bile böyle hoyrat bir davranışın çok nadir görüldüğünü düşündüm. Şimdilerde, yarına umutla bakmak durumunda olan çocukların aklına bile gelmemesi gerekiyordu. Dikkatli bakınca şeytan uçurtmasının sahibi küçük çocuğu gördüm. Yanında, dedesi olabilecek, yaşı bir hayli ilerlemiş birisi vardı. Şeytani fikrin öğreticisi olmalıydı. Köhnemiş dünyasında, bir meczup gibi tünemiş, derinlerinden getirdiği zehiri çocuğa aşılamış olmanın sonucunu keyifle seyrediyordu. Kendi zehirinde yok olmasına hızla yaklaştığının farkında bile değildi.

Gördüğümden rahatsız olmuştum. Çıkan ani bir rüzgârın yardımıyla oradan uzaklaştım. Güneş yükselmiş, körfezin üzerine yıldızcıklarını serpiyordu. Şavkı Geyikbayırı'ndaki bir cama vurduğunda, bir çift gözün camda belirdiğine yemin edebilirdim. Gün bütün ilginçliğiyle sanki benimle oynuyor gibiydi. Aşağıya baktığımda, akşamdan çıktığı avından, nasibini yüklenmiş Yat Limanı'na dönen, Yosun adlı teknenin sahibi Yusuf Kaptan'ı görünce gülümsedim. Onun yolunu aydınlatanın güneş değil de o bir çift göz olduğunu anlamakta gecikmedim. O gözler de, kendince sessiz kaptanına derinlerinden, ışıl ışıl haberler taşıyordu. "Yoktur böyle sevda" diyenlere inat ışıl ışıldı körfez.

Hatırlamakta gecikmedim. Kaptanın babasından öğrendiği ve bana aktardığı hikâyesi aklıma geldi. Yeni bir hedefim vardı, o tarafa sürüklendim. Açığa gittikçe rüzgâr sertleşmeye başlamış, dalgalarla söyleşisini kayalara vurarak, o da kendince derinlerinden haberler

taşıyordu. Onların denizin daneleri arasında kaybolduğunu görüyordu. Etrafımı seyrettikçe gördüklerim, öykülerini benimle paylaşmaya devam ediyor, beni de kendimden uzaklaştırıp rahatlatıyordu. Arkamızda bırakabileceklerimizin ve kendimize katabileceklerimizin sınırı yoktu. Hem sürükleniyor hem de gördüklerimi sorgulayarak, Rüstem Kaptan'ın kayasına yaklaşmıştım.

Bulamayacağımı bile bile denizkızının hayali, beni hatırladığım öykünün içine çekti. Kayanın derinine dalacakken; köpekbalığını, herhalde korkularım çağırmış olacak ki birden yanımda beliriverdi. Yüzgeçlerini gördüğümde, korkudan kramplar giren midem, birden çığlıklar atmaya başladı. İnsan yüreğinden akan tek şeyin kan olmadığını köpekbalığı nereden bilecekti ki... O da derinlerinden getirdiği ete hasret haberlerini bana taşımak istemişti. Bu sefer diş geçirememiş, sadece hayallerimi parçalamakla yetinmişti.

Nice şiirlere konu olmuş, şairlerin hayallerini süslemiş, denizkızının yosun saçlarını, hangimiz okşamak istememiştir ki... Gördüklerimden sonra düşünüşlerimin daha fazla dağılmasına meydan vermeden, rüzgârla birlikte dönüş yoluna başlamıştım. Yolculuğumun özetini sorguluyordum. Zamanın başlangıcından bu yana insan, denenecek her şeyi denemiş, söylenecek ne varsa söylemişti. Sadece yaptıklarımız ayna gibi, kendinde topladığını yansıtabildiği kadar varlığını kanıtlayabilirdi. Ben de öyle yapmak durumundaydım. Düşüncelerim kafamın içinde karıncalanmaya başlamış, payıma düşeni toplayıp da yanımda getirdiklerim, balıkçıların ağlarını ördükleri gibi, yavaş yavaş mısralar biçiminde şekilleniyordu.

Sevda adına istediğimiz biçimde cevap bulmak için farklı biçimlerde arayışları sürdürmek, bir biçimde yerinde saymak gibi bir şeydi. Dizelerin rahat yer bulabilmek için yaptığı baskılar olsa gerek, sancılar rahat düşünmeme mani oluyordu. Dönüş hayli sıkıntılı olmuştu. Sandalyeme oturduğumda pipomu yeniden tüttürdüm.

Gerçeklerle yüzleşmemek için yaptığım bir oyun muydu bu yaşadıklarım, yoksa yüzleşmenin acımasızlığından mı korkmuştum? Anlamaya çalışıyordum. İkna olmanın bir yolunu bulmalıydım.

Camdan dışarı bakınca elimizde olan, görebildiklerimizdir. Ne zamanki dalıp ta alnımızı cama dayadığımızda, gerçeğe dokunduğumuzu anlayabilirdik. Camdan bakınca gördüğümüz ilk şeyin cam olduğunu, arkadakilerin sonradan geldiğini; o zaman idrak ederiz. Yolculuğumun sonunda her ne kadar bu gerçekle karşı karşıya olsam da; yine de şair yüreğimiz, çoğu zaman alnımızı cama dayamaktan kaçınır, kendi yarattığımız alemlerde dolaşırız. Yoksa şair olunamazdı diye düşünürüm. Ne zaman beni bırakıp gitseler de, anılarımın geri gelmesini bekleyeceğim. Çünkü onlar zamanında gerçektiler...

Şimdi bu düşünüşlerimin doğrultusunda derinlerimden toplayıp getirdiklerimi, yazı masasının üzerine saçtım. Kâğıt ve kaleme sarılarak, masadaki dağınıklığın arasından bir yol bulup ta dizilecek dizelere yardımcı olmaya çalıştım. Ne zaman biteceğine aldırmadan.

NE ZAMAN

Ne zaman görsem denizi
Dalarım mavisine
Açar yelkenimi giderim
Yasaklı enginlere
Ararım denizkızını

Çoğu zaman köpekbalıkları gelir
Parçalar hayallerimi
Çaresiz başka düşlerde ararım seni

Ne zaman şiirlerle örsem
İlmek ilmek ağları
Dalarım gizemine
Giderim yasaklı enginlere
Kayalarda parçalanır
Çoğu zaman mısralarım
Çaresiz başka şiirlerde ararım seni

Ne zaman savursam tütünümü göğe
Kahır yüklenir, bulur bulut
Çeker beni yükseklere
Yasaklı bilinmezlere giderim
Bir deli rüzgâr çıkar
Dağıtır geçmişi, anıları
Çaresiz başka nefeslerde ararım seni

DERGİLER DERYÂSINDAN – 13

TÜRKİYE İLE ATAYURTLARI ARASINDA KÜLTÜR KÖPRÜLERİ: KARDEŞ DERGİLER 2. BÖLÜM

OĞUZ ÇETİNOĞLU – MEHMET ŞADİ POLAT
ocetinoglu@ttmail.com msadipolat@gmail.com

YENİ BATI TRAKYA

İstanbul'da, Nisan 1983'te Aylık Târih ve Kültür Dergisi tanıtımıyla, Yurtta Sulh, Cihanda Sulh sloganı ile ve Aylık yayın programıyla yayımlanmaya başladı.

Dergi, 19,5 X 27,5 santim ölçülerinde, parlak kuşe kâğıda renkli olarak basılmış kapak içerisinde, üçüncü hamur kâğıda siyah-beyaz olarak basılmış 32 sayfa hacimle yayın hayatına girdi. Sâhibi: Süleyman Sefer Cihan. Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Nâzım Şen. Genel Yayın Müdürü: Emekli Tümgeneral A. Fethi Aktar. Genel Yönetmen: Ahmet Aydınlı.

Derginin künye bölümünün hemen altında; 'Muhteviyatı: Batı Trakya ve Balkanların Tarih, Kültür ve günlük olaylarını tarafsız bir şekilde yazmak, Atatürk ilkelerine bağlı kalarak Batı Trakya ve Balkanlardaki Türk soydaşlarımıza hizmet etmek.' Cümlesi dikkat çekiyordu.

Birinci sayıda yer alan 'Başlarken' başlıklı, 'Yeni Batı Trakya Dergisi' imzalı sunuş yazısından bir bölüm:

1913'de kurulan Batı Trakya Türk Cumhuriyeti'nin yetmişinci ve Lozan Andlaşması'nın altmışıncı yıldönümü olan 1983 yılına, bütün Batı Trakyalılar olarak yeni bir ruhla ve çiğnenen, gasbedilen haklarımızın geri alınması ümidi ile girmiş bulunuyoruz. Batı Trakya Türklerinin çiğnenen haklarının iadesi, milletlerarası ve hukukî haklarımızın muhafazası için önceki yıllarda yapılan mücadeleler ve Batı Trakya Türklerinin yegâne hâmisi Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kesin ve kararlı desteği mücâdele ruhumuzu artırmaktadır. İşte bu yeni ruh ve inançla karşınıza ve tüm dünyaya Yeni Batı Trakya Dergisi ile çıkıyoruz. Yeni Batı Trakya'nın tek cümle ile amacı; Batı Trakya dâvâsını Dünya'ya tanıtmak ve Türk kamuoyuna tekrar duyurmaktır. Bir yandan tarihî olayları, Batı Trakya'mızın tarihini değerli araştırmacılarımızın çalışmalarıyla aydınlatmaya, diğer yandan da; Batı Trakya'da yaşayan soydaşlarımızın bugünkü sosyal, ekonomik ve kültürel durumlarını inceleyerek ileriye ışık tutmaya çalışmaktır.

Birinci sayıda Emekli Tuğgeneral Sami Karamısır'ın; Batı Trakya Türkleri Raporu, Emekli Tümgeneral A. Fethi Aktar'ın; Batı Trakya Meselesi, Prof. Dr. Derviş Manizâde'nin; Batı Trakyalı, Rodos ve 12 Adalarla Kıbrıs Türklerinin Kader Birliği, Nevzat Karagil'in; Kıbrıs, Batı Trakya, Ege ve Doğu Adaları, Süleyman Sefer Cihan'ın; Öpüle Öpüle Parçası Kalmayan

Ayyıldızlı Türk Bayrağı, Hâşim Özgen'in; Batı Trakya'da Türkçe Eğitim, Fikret Alasya'nın; Birliğin Yararı başlıklı yazıları dikkat çekiyordu. Derginin bu sayısındaki diğer yazılardan bâzılarının başlıkları ve yazarları şöyleydi: *Batı Trakyalı Türklerin İnsan Hakları: Prof. Dr. Rona Aybay. *Bu Yazı: Cemal Kutay. (Yazıda tanınmış tarihçi; Batı Trakya Türklerinin geleceği ile ilgili tahminlerde bulunuyor.) *Temelde Yatan Gerçek: Bâki Makaklı. *Karaçanlı Olayları: İmzasız.

Genelde; Yunan mezâlimi altındaki Batı Trakya ve Kıbrıs Türkleri ile 12 Ada, kıta sahanlığı ve fır hattı problemleri yanında, Balkan Türkleriyle yakından ilgilenen Yeni Batı Trakya Dergisi, Irak Türkmenleri ve Türkiye'nin Ermeni Meselesi hakkında da geniş çaplı yayın yapıyor.

Yeni Batı Trakya Dergisi, Kardeş Dergiler içerisinde hem en uzun ömürlü olması, hem de her ay hiç aksamadan çıkması ile dikkat çekiyor. Dostunu düşmanını bilen şuurlu nesiller yetiştirilmesine katkıda bulunmak isteyen aile büyükleri, Yeni Batı Trakya Dergisi'ni çocuklarına okutmalılar.

Gazete bayilerinde bulunmayan Yeni Batı Trakya Dergisi, 3.000 adet basılıyor. Çok azı kamu kuruluşlarından oluşan Türkiye'deki abonelere, Batı Trakya'da, Kıbrıs'ta, Almanya'da ve Bulgaristan'da yaşamakta olan Türklere, bağış karşılığı veya konunun ilgililerine ücretsiz olarak gönderiliyor. Gerek abone bedelleri ve gerekse bağışlar ve reklam gelirleri ile derginin kâğıt ve basım masrafları, posta giderleri karşılanamıyor. İki sene önce devlet desteği de kesilince, gelir gider arasındaki olumsuz fark; Süleyman Sefer Cihan'ın şahsî imkânlarıyla ve büyük ölçüde de borçlanılarak dengelenmeye çalışılıyor.

Yeni Batı Trakya Dergisi; ilgi çekici dokümanter makalelerle, 'müthiş' denilebilecek haberleri bir arada vererek başarılı gazetecilik örneği sergiliyor. Sâdece Batı Trakya kökenli soydaşlarımızın değil, her Türk'ün evine işyerine girmesi ve okunması gereken bir dergi hüviyetini koruyarak yayınına devam ediyor. Dergi, içerisinde bulunduğumuz 2011 yılının Ağustos ayında, yayın hayatına girişinin 27. yılını idrak ederken, 260-261 numaralı birleşik sayısı ile okuyucularına ulaştı.

Yeni Batı Trakya Dergisi'nin iletişim kanalları:
Adres: İncili Çavuş Sokağı Nu: 29, Karadeniz Apartmanı Daire: 4 Sultanahmet İstanbul Telefon: 0.212-512 54 72 Belge Geçer: 0.212-511 69 25 İnternet adresi: www.yenibatitrakyadergisi.com

DOĞU TÜRKİSTAN'IN SESİ

İstanbul'da, Doğu Türkistan Vakfı'nın kurucusu, büyük mücâhit Merhum İsa Yusuf Alptekin tarafından Ocak 1984'te, 'Üç ayda bir çıkar, Türkçe-Arapça-İngilizce – İlmî, Millî, Edebî Mecmua' tanıtım cümlesiyle yayın ve kültür hayatımıza kazandırıldı. Doğu Türkistan'ın Sesi Dergisi, denilebilir ki Kardeş Dergiler içerisinde en çilekeş olanıdır. Sık sık yayınına ara vermek mecburiyetinde kalmış, hacim ve ebat küçülterek her seferinde âdetâ kendi küllerinden yeniden doğmuştur.

18 X 26 santim ölçülerinde, renkli baskılı karton kapak içerisinde, kuşe kâğıda, bâzı sayfaları renkli olarak basılmış 98 sayfalık derginin ilk sayısındaki künye bilgileri şöyleydi: Sâhibi: İsa Alptekin. Yazı İşlerini Fiilen İdare Eden Mes'ul Müdür: Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu. Mütercimler: Arapça: Osman Zeki Soyyiğit, İngilizce: İsmet Tümtürk. Derginin birinci sayısının ilk sayfasında; İsa Alptekin imzalı 'Takdim' başlıklı sunuş yazısında; derginin çıkış maksadı ve hedefi şu cümlelerle açıklanıyordu:

Elinizdeki mecmua ile huzurunuzdayız. Uzun zamandan beri Doğu Türkistanlı hemşehrilerimin ısrarlı tavsiyeleri, teklifleri, teşvikleri ve hatta tazyikleri neticesinde çıkarmaya muvaffak olduğumuz mecmuanın ilk sayısı ile huzurunuzdayız.
Mecmua çıkarmak sanıldığı kadar kolay ve basit bir iş değildir. Gerçi ben dünyayı tanımaya başladığımdan itibaren neşriyata çok büyük kıymet ve ehemmiyet verdim. Ümidimin büyük bir kısmını neşriyat yolu ile propagandaya bağladım. Hatta, neşriyat yolu ile propagandanın, Çin esaretinden kurtuluş mücâdelemizde çok faydalı olacağına dair inancımı bugüne kadar hiç kaybetmedim. Ancak bu propaganda, Rusların, Çinlilerin ve diğer komünist ülkelerin yaptıkları gibi; hileye, yalana, sahtekârlığa dayanan; aldatıcı, göz boyayıcı, iğfal edici bir propaganda olmayacaktır. Bizim propagandamız; tarihî ve ilmî hakikatlere istinat eden neşriyatla dâvâmızı Türk-İslâm dünyasına ve hür insanlık âlemine duyurmak, benimsetmek ve kabul ettirmekten ibarettir.
Rus mahkûmu Batı Türkistan'da kaldığım altı sene zarfında Rusların dünyayı ve bilhassa İslâm dünyasını aldatmak için ne korkunç yalanlarla dolu neşriyat ve propaganda yaptıklarını müşâhede etmiştim. Bizim neşriyatımız, bir yönü ile de İslâm dünyasını bu konuda ikaz etmek ve komünizmin aldatıcılığını, tecrübelerimize dayanarak anlatmak olacaktır.

Doğu Türkistan'ın Sesi' adını verdiğimiz mecmuamızda, zaman zaman Türkçe'nin çeşitli lehçeleri ile de makaleler neşretmeyi düşünüyoruz. Gayemiz; millî şuurdan yoksun ve geri bırakılmış olan Doğu Türkistanlı halkımızı uyandırmak, onlara öz benliklerini tanıtıp, onları şanlı tarihlerinden ve mazilerinden haberdar etmek... Türkistan'da çeşitli isimler taşıyan Türk boylarına; millî varlığımızla ve dinimizle, dilimizle tek millet oluşumuzun şuurunu vermek... Komünizm tehlikesine karşı ikazda bulunmak...

Dergiyi çıkarmaya; önce Cenâb-ı Hakk'ın lütfuna, sonra Türkistanlı hemşehrilerime ve Türkiyeli Türkistan dostlarına ve bütün dünyadaki soydaşlarımla dindaşlarıma güvenerek başlıyorum. Bu millî ve mukaddes vazifeyi götürebileceğimiz noktaya kadar götürüp, nöbeti peşimizden gelenlere devretmek üzere ilk adımı atıyorum. Bu ilk adımın Doğu Türkistanlılar ve bütün dünya Türklüğü için hayırlı, uğurlu ve başarılı olmasını niyaz ederim.

Derginin ilk sayısında; Doğu Türkistan'ın Sesi imzalı 'Doğu Türkistan'ı tanıyalım / Umumî bakış', İsmet Tümtürk'ün 'Türkistan'a niçin yardım etmeli?', Ahmet Güner'in 'İslâmiyet ve Komünizm', Prof. Dr. Mehmet Eröz'ün 'Doğu Türkistan yer adlarına dair', Dr. Emel Esin'in 'Satuk Buğra Han', Erkin Alptekin'in '1980'lerde Doğu Türkistan', Ahmet Kabaklı'nın 'İslam Konferansına notlar', Ergun Göze'nin 'Hür Doğu Türkistan', Ali Gümüş'ün 'Marksizm'in pençesindeki 60.000.000 Müslüman' başlıklı makaleleri, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun ve Osman Zeki Soyyiğit'in şiirleri, İsa Alptekin'in 'Dünya İslâm Birliği Kurucular Meclisi Azâsı sıfatıyla Mekke'de toplanan 25. toplantıya verdiği muhtıra', Dünya İslam Birliği Genel Sekreteri Vekili Prof. Dr. Muhammed bir Nâsır Al-Abdûdî'nin 'Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki Müslümanların durumu'nu açıklayan beyânatı, Türkiye'den, Türk Dünyasından ve Doğu Türkistan'dan haberler yer alıyordu. Başlık altındaki tanıtım cümlesinde belirtildiği gibi her yazı ve şiirin; Arap harfleriyle Arapça'sı, Latin harfleriyle İngilizcesi veriliyordu.

Doğu Türkistan; Moğolistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Tibet, Hindistan ve Pakistan'la sınırları olan, kuzeyinde ise, Kırgızistan, Kazakistan gibi

kardeş ve soydaş ülkeler bulunan çok eski bir Türk yurdudur. Eski Türk İslâm medeniyetinin büyük izlerini ve kalıntılarını taşıyan bu ülkenin, tıpkı bizimki gibi fakat 'al' değil ay-yıldızlı 'Gök Bayrağı', zengin yeraltı yerüstü servetleri ve 20.000.000 nüfusu vardır.

Çinliler bu kadim Türk yurduna; 'Yeni fethedilmiş ülke' anlamında 'Sinkiang' diyorlar. Üzücüdür ki, Türkiye'deki bâzı gafiller de bu ismi kullanmaktadırlar. 1760 yılına kadar bağımsız bir devlet olan Doğu Türkistan, bu tarihte Mançu-Çin İmparatorluğu tarafından işgal ve istila edildi. 1863 yılından 1876 yılına kadar 13 yıl bağımsızlık dönemi yaşadıktan sonra, Osmanlı Devleti'ne biat eden Yakup Han Bâdevlet'in zehirlenerek öldürülmesi ile çıkan karışıklıklar sebebiyle yeniden Çin tarafından işgal edildi. 1931 ve 1933 yıllarında, Doğu Türkistanlı din ve soy kardeşlerimizin bağımsızlık için gerçekleştirdikleri ayaklanmalar çok kanlı bir şekilde bastırıldı.

'Uygur Türkleri' olarak da anılan Doğu Türkistanlı soydaşlarımız; 9. yüzyılda tahta kalıplarla oluşturulan matbaayı kullanarak bize; Orhun Kitâbeleri'nden sonra dilimizin en eski metinlerini onbinlerce yapraklık vesikalar hâlinde sunmuşlardır.

Millî kültürümüzü ve insanlığa armağan ettikleri medeniyeti kanlarıyla ve canlarıyla oluşturup geliştiren ve günümüze intikalini sağlayan Doğu Türkistan Türklerinin yılmaz mücâhidi Rahmetli İsa Yusuf Alptekin Ata'yı ve görevi Ulu Mücâhit'den devralarak, vefatına kadar başarı ile yürüten Mehmet Rıza Bekin Paşa'mızı, bu vesile ile saygı, minnet ve fâtihâlarla anıyoruz. Bizlere düşen; Doğu Türkistan'ın Sesi Dergisi'ni okumak, okutmak ve yaşatmaktır.

Doğu Türkistan'ın Sesi Dergisi'nin son sayısındaki künye bilgileri ve iletişim kanalları:
Kurucusu: İsa Yusuf Alptekin. İmtiyaz Sâhibi: Ilgar Alptekin Editör: M. Ali Alioğlu. Yayın Kurulu: Prof. Dr. Gülçin Çandarlıoğlu, Prof. Dr. Abdülkadir Donuk, Prof. Dr. Mahmut Kaşgarlı, Prof. Dr. Ahmet Taşağıl, Prof. Dr. Salih Aynural, Doç. Dr. Timur Kocaoğlu, Abdullah Karakaş, Abdulbahir Alioğlu ve Abdulhâmit Avşar. İdare Yeri: Doğu Türkistan Vakfı. Dedeefendi Caddesi Nu: 4 Sadrazam Nevşehirli Damât İbrâhim Paşa Medresesi, Şehzâdebaşı Fatih 34470 İstanbul. Telefon: 0.212-519 46 67. Belge Geçer: 0.212-519 09 88 www.doguturkistanvakfi.org

BAHÇESARAY DERGİSİ

İstanbul'da, Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği İstanbul Şubesi tarafından Ocak 1994'te, 20,5 X 28 santim ölçülerinde 4 sayfalık Bülten şeklinde yayınlanmaya başladı. İlk sayıdaki künye bilgileri şöyle idi: Yayın Sâhibi: Celal İçten. Yazı İşleri Müdürü: Hasan Şener, Yayın Koordinatörü: İbrahim Şenol Sözen, Halkla İlişkiler Sorumlusu: Seda Olanbatur, İdarî İşler Sorumlusu: Savaş Göynüllü.

Bülten'de; Kırım Tatar Millî Meclisi Başkanı Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu'nun mesajı, Kırım Tatar Millî Meclisi Türkiye Temsilcisi Zafer Karatay'ın; '1994'ün Kırım için önemi', İsmail Otar'ın; 'Bencillikten uzak bir Birlik' başlıklı yazıları, son sayfada ise Kısa Haberler yer almaktaydı.

30 ülkede 6.000 kişiye ücretsiz olarak ulaştırıldığı belirtilen Bahçesaray Dergisi, 2005 yılına ait 31, 32, 33, 34, 35, 36. sayılar muntazam olarak ve 32'şer sayfalık hacimlerle, 2 ayda bir yayınlandı. Bu sayılarda dikkat çeken yazıların başlıkları şöylece verilebilir: * Ulu bir çınarım vardı: Fazilet Olcay, * Men Türk oğlu Türkem, Türkmenem: Nefi Demirci, * Türklerin Ülküleri: Hasan Erge, * Kırım Hanlığı döneminin tarihî eserleri: Nur Kınçal, * Kanada Kırım Tatar Cemiyeti: F. Tutku Aydın. * Şairin son yolculuğu veya Yunus Kandım'ın vedâsı: Zafer Karatay. * Kırım'ı bize kimse vermeyecek. Biz O'nu kendimiz alacağız: Şakir Selim. * Sözde değil, gerçek soykırım: Özgür Karahan. * Toprak mücâdelesi: Özgür Karahan. * İki sembol arasında kaybolan hayatlar: Emre Kulcanay. * Toprak adını geri istiyor: Özgür Karahan, * Kırım Türkleri neden bir sözlü tarih projesine girişmelidir?: Filiz Tutku Aydın. * Boztorgay beni Kırım'ın kalbine taşıdı: Emre Kulcanay.

Bahçesaray Dergisi; kalın kuşe kâğıda renkli baskılı albenili kapağı, birinci hamur kâğıda yine renkli olarak basılı düzgün sayfa düzenlemeleri ile amatör heyecanların profesyonel mükemmellikteki ürünü olarak dikkat çekiyor. Dergi içeriğinde, genellikle 18 Mayıs 1944 sürgün ve soykırım olayları işleniyor. Bu yazılarla vatana sâhip çıkma gereğinin mesajları veriliyor. Kırım'daki gelişmeler ve Türkiye'de yaşayan Kırım kökenli insanların durumu hakkındaki haberler; Vatan Kırım ile Kırım Türklerinin 'Karşı yaka – Ak Topraklar' olarak andıkları Anadolu arasında, hasretleri dindirmeye çalışan iletişim köprüsü görevini yerine getiriyor. Zaten, 'Kardeş Dergiler' olarak isimlendirdiğimiz yayın organlarının vazifesi; ata yurdunda bulunan köklerle, Türkiye'ye göç eden ve burada yeşeren gövde arasında bağ oluşturmak. Bahçesaray bu görevi başarı ile yerine getiriyor.

Derginin Ocak – Nisan 2011 tarihinde yayınlanan 66. sayısında ağırlıklı olarak; vefâtının 15. yılında Kırım Tatar Diasporasının Lideri Av. Müstecib H. Fazıl Ülküsal hakkında yazılar bulunmaktadır.

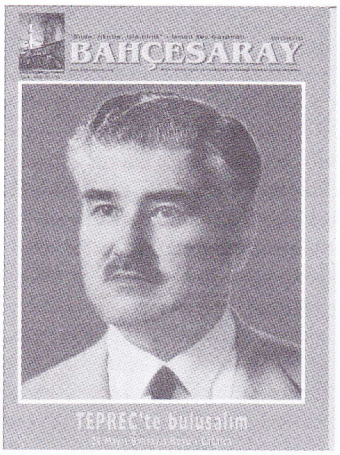

BAHÇESARAY DERGİSİ'nin iletişim kanalları:
Ördek Kasap mahallesi, Akkoyunlu Sokağı Nu: 52. / Dr. Ahmet İhsan Kırımlı Kırım Tatar Türkleri Kültür Evi / Çapa-İstanbul / Telefon: 0.212-534 92 31 / Belge Geçer: 0.212-635 26 11 İnternet: www.bahcesaray.org e-posta: bahcesaray@vatankirim.net

GÖKBAYRAK DERGİSİ

Kayseri'de bulunan Kayseri Doğu Türkistan Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Merkezi tarafından, Ocak 1994'te, İki Aylık Fikir ve Kültür Dergisi tanıtımı ile kültür hayatımıza kazandırıldı.
İlk sayıdaki kimlik bilgileri şöyle idi: Sâhibi Dernek adına Mehmet

Cantürk. Yazı İşleri Müdürü: Seyit Ömer Tümtürk. Yayın Kurulu Üyeleri: Celalettin Batur, Günnur Cengiz, Seyit Tümtürk, Abdulsamet İlktürk, Ebubekir Türksoy ve Galip Batuhan.

20 X 28 Cm. ölçülerinde, mat kuşe kâğıda renkli baskılı kapak içerisinde, birinci hamur kâğıda, tek renk olarak basılı 16 sayfalık derginin ilk sayısında yer alan 'Bismillâhirrahmânirrahim' başlıklı, 'Yayın Kurulu' imzalı sunuş yazısı:
Aziz vatanımız Doğu Türkistan'dan ayrılışımızın 33. yılında istiklâl mücâdelemiz yolunda büyük eksikliğini duyduğumuz yayın organı boşluğunu, adını bayrağımızdan alan Gök Bayrak adlı dergimizle doldurmanın buruk sevicini yaşıyoruz.
1961 yılında önce Afganistan, daha sonra 1965 yılında Türkiye'ye gelen biz Kayseri'de yerleşik Doğu Türkistanlılar olarak 1965 yılından bu yana mukaddes dâvâmız yolunda yılmaksızın mücadele ettik. Çeşitli tarihlerde kurmuş olduğumuz dernekler, önemli gün ve gecelerde düzenlediğimiz etkinlikler ile dâvâmızı anlatmaya çalıştık. En son olarak 1989 yılında kurmuş olduğumuz Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği ile mücadelemize devam ediyoruz.

Günümüzde Çin, 1.200.000.000 aşan nüfusu ile batılı kapitalist devletler için büyük bir pazar, sahip olduğu yüksek teknolojik silahlarla caydırıcı bir güç, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nda alınan kararları veto yetkisi olan beş devletten biri ve dünya siyasetine büyük ölçüde yön veren siyasî bir otoritedir. Bu sebeplerden dolayı dünya devletleri, başta Doğu Türkistan olmak üzere Çin'in bünyesinde bulundurduğu 5 özerk bölge, 69 özerk yönetim ve 56 azınlık millete karşı güttüğü asimilasyon ve yok etme politikasına karşı göz yummakta, olup bitenlere karşı adeta seyirci kalmaktadır. Aynı dünya devletleri Bosna Hersek, Azerbaycan, Filistin, Keşmir ve dünyanın muhtelif yerlerinde Müslüman ve Türklere revâ görülen zulüm ve işkencelere karşı çifte standart politikalar uygulamaktadır.

Temel insan haklarının İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile teminat altına alındığı ve kayıtsız şartsız hürriyetin insanların vazgeçilmez ve en temel hakları olarak kabul edildiği günümüzde, bütün bu olup bitenlere seyirci kalmak, din ve kan bağımız olması hasebiyle yalnız bizlerin değil, insan olmamız hasebiyle bütün insanlığın ayıbı ve yüz karasıdır.
Gök Bayrak, Doğu Türkistan'da komünist Çin ve dünyanın muhtelif bölgelerinde küfür zulmü altında ezilen bağımsızlık ve hürriyetleri için mücadele eden kardeşlerimizin sesi olacaktır.
Derginin ilk sayısının içeriği; Mehmet Cantürk imzalı, 'Türkistan Özlemi' başlıklı; buram buram vatan hasreti kokan, İslâm hilâlini burç burç yükselten, Doğu Türkistan millî kahramanlarını saygıyla anan mısralarla örülü şiirle başlıyor. Günnur Cengiz'in; 'Doğu Türkistan' başlıklı makalesi, Mehmet Emin Batur'un; 'Mavi Kardelen' başlıklı yorumu ile devam ediyor. Kültür sayfasında Celalettin Batur'un; 'Doğu Türkistan'da yaşanmış dinler', Yorum sayfasında Seyit Tümtürk'ün 'Düşmanı Tanımak' başlıklı yazıları dikkat çekiyor. Diğer sayfalarda Doğu Türkistan'dan haberler, Şarkî Türkistan Tarihi isimli eserin yazarı tarihçi, ilim-fikir ve devlet adamı Mehmet Emin Buğra'yı tanıtan Seyit Ömer Tümtürk'ün, Hicreti hazırlayan sebepleri açıklayan Ebubekir Türksoy'un makaleleri ile Abdurrahim Ötkür'ün şiiri yer alıyor.

Yayın Koordinatörü olarak Oktay Bozkurt isminin verildiği 80. sayı, Kasım Aralık 2007 dönemine ait olarak; Kapağında 'Bu Zulüm Bitecek' haykırışı, Doğu Türkistan Türklerinin çilelerini dile getiren yazılar, Çin zulmünü protesto eden bildiriler ve Mehmet Emin Buğra'nın, 'Şarkî Türkistan Tarihi' başlıklı dizi yazısının bir bölümü ile çıktı.

Gökbayrak Dergisi'nde yer alan makalelerde daha çok Çin yönetiminin, Doğu Türkistanlı soydaşlarımıza yönelik insan hakları ihlalleri, Müslüman Türklere uygulanan işkenceler ve cinâyetler ile Doğu Türkistan halkının mâruz kaldığı ve fakat batılı ülkelerin görmezlikten geldiği soykırım uygulamaları yer alıyor. Bunun yanında; Uygur Türklerinin tarih boyunca yetiştirdiği kahramanlar, kültür-devlet ve ilim adamları, edebiyatçılar, şairler ve yazarlar hakkında bilgiler sunuluyor.

Dergide Türkçülük fikrinin, bayrak aşkının, vatan sevgisinin, tarih şuurunun ön plana çıktığı, eğitime büyük önem verildiği görülüyor. Gençliğe istiklal şuurunu yerleştirmek ve geliştirmek amacı başlıca hedef olarak belirlenmiş. Dergi yönetimi; Urumçi'de, Gulca'da, Kaşgar'da ve diğer şehirlerde Müslüman Türkleri yok etme gayreti içerisindeki Çinli yöneticilere mültefit davranan Türk siyaset ve devlet adamlarına nâzik sitemlerde bulunup, edep ve saygı sınırları içerisinde yanlışlıkları sergiliyorlar.

Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Merkezi Yönetim Kurulunca; Gökbayrak Dergisinin Mart – Nisan 2011 tarihli 100. sayısının sunuş yazısında özetle şöyle deniliyordu:

Yıllar birbirini kovaladı ve 18 yıl geride kaldı. Bu zaman zarfında nice büyük acılar yaşadık nice büyük dertlerimiz ve mücadelelerimiz oldu. Yılmadık, yıkılmadık ve nihayet ilk günün heyecanı ve azmi ile 18 yıl önce küçük bir oda da aldığımız kararla yayınlamaya başladığımız dergimizi bu gün 18 yaşına getirdik. Sadece 18 yaşına erişmedik, bu gün 1. sayısının heyecanı ve tazeliği üzerinde olan 100. sayımıza da eriştik. Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği resmi yayın organı olarak ortaya çıkan GÖKBAYRAK dergisi bu gün sizlerin ilgi ve alakalarınız neticesinde 100. sayısını yayınlamanın haklı gururunu ve mutluluğunu yaşıyor.
Doğu Türkistan davasının Uygur Türk'ünün sesi ve soluğu olma amacı ile bir milletin feryadını binlere, yüz binlere ve hatta milyonlara ulaştırma sorumluluğu üzerinde olan derginiz GÖKBAYRAK dergisi amacına ulaşarak bu gün yayınlamış olduğu 100. sayısı ile Doğu Türkistan hakkında yayınlamış en uzun süre yayın hayatında olan dergi olmuştur. 100. sayısı ile haklı bir gururu yaşasak bile komünist Çin işgali altında olan anavatanımız, ata toprağımız, evimiz, barkımız, tüten ocağımız hürriyete kavuşmadıkça ve dergimize isim olmuş GÖKBAYRAK'ımız Tanrıdağından, Altay'dan, Taklamakan Çölü'nden esen rüzgârlar ile hür ve gönlünce dalgalanmadıkça, ardımızda bıraktığımız eşimiz, dostumuz, kısacası 35.000.000 kardeşimiz istiklal ve istikbal güneşi ile gülümsemedikçe dergimizin ve bizlerin görevi son bulmayacaktır.
'İnsanlara Hürriyet, Milletlere İstiklâl' sloganı ile yayın hayatına devam eden Gökbayrak Dergisi'nin 101. sayısı Mayıs-Haziran 2011 döneminde çıktı. Dergi; Kayseri'de As Ajans tarafından hazırlanıyor ve yine Kayseri'de Cihan Ofset Matbaacılık tesislerinde basılıyor. Taşra ölçülerine göre başarılı... hattâ profesyonelleri kıskandıracak mükemmeliyetteki içerik ve görünümle okuyucusuna ulaşıyor.

Gökbayrak Dergisi'nin iletişim kanalları:
Hoca Ahmet Yesevî Mahallesi, Türkistan Evleri, 44. Sokak Nu: 28/A Kocasinan 38090 Kayseri. Telefon: 0.352-339 39 65 Belge Geçer: 0.352-337 35 04 e-posta: gokbayrak@kaynet.net internet: www.uighur.com - www.gokbayrak.com

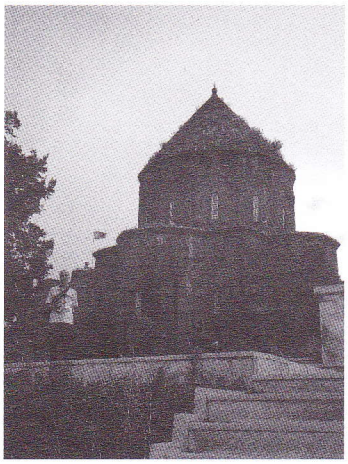

KÜMBET CAMİİ
(HAVARİLER KİLİSESİ)
- KARS -

KAZIM KARABEKİR PAŞA'YA
AİT VAGON
- KARS MÜZESİ -

EBUL MENUCEHR CAMİİ'NİN
MİNARESİ ve MUSTAFA AKBABA
- ANİ ANTİK ŞEHRİ / KARS -

EBUL MENUCEHR CAMİİ'NİN MİNARESİ
ÜZERİNDEKİ " BİSMİLLAH " YAZISI
- ANİ ANTİK ŞEHRİ / KARS -

BÜYÜK KATEDRAL
(FETHİYE CAMİİ)
- ANİ ANTİK ŞEHRİ / KARS -

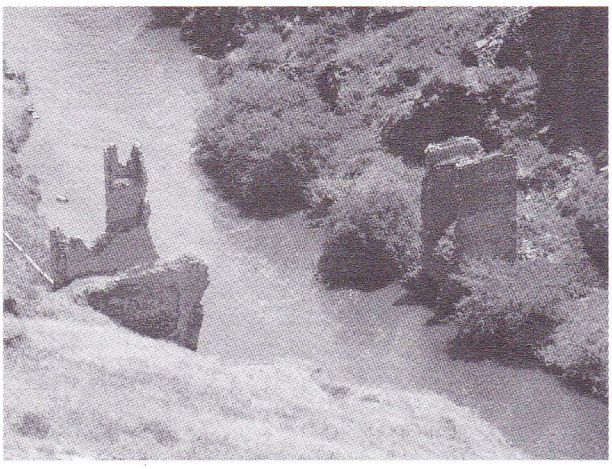

İPEKYOLU ÜZERİNDE BULUNAN
KÖPRÜNÜN AYAKLARI
(Resme göre Arpaçay'ın sağ tarafı Ermenistan)
- ANİ ANTİK ŞEHRİ / KARS -

Fotograflar : MEHMET AKBABA

Sıçan Adası / ANTALYA

NEVZİHİR